

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS NOVADNIEKS

● SESTDIENA, 2001. GADA 22. SEPTEMBRIS ● Nr. 71 (7220) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,22

Latgales reģiona Attīstības aģentūras dalībniekus ministrs Roberts Zīle neiepriecināja

● Īpašo uzdevumu ministrs darbā ar starptautiskajām finansu institūcijām Roberts Zīle (attēlā vidū) Latgales reģiona Attīstības aģentūras valdes priekšsēdētājam Vitālijam Aizbaltam, Preiļu rajona padomes priekšsēdētājam Arvīdam Soldānam un visiem sanāksmes dalībniekiem solīja, ka neatkarīgi no tā, vai Latvija 2005. gadā būs Eiropas Savienības locekle vai tikai kandidātvalsts, Eiropas palīdzība būšot tikpat liela. Foto: M.Ruosujevs

19. septembrī Preiļus apmeklēja un ar Latgales reģiona Attīstības aģentūras (LAA) dalībnieku pilnsapulces pārstāvjiem, aģentūras valdes locekļiem un pašvaldību plānotajiem tīkās īpašu uzdevumu ministrs darbā ar starptautiskajām finansu institūcijām Roberts Zīle.

Preiļu rajona padomē LAA dalībnieku pilnsapulcē bija pārstāvētas visas septiņas pašvaldības, kas veido LAA, tajā skaitā arī Preiļu rajons, rajona padomes priekšsēdētāja Arvīda Soldāna personā. Uz pilnsapulci bija uzaicināti arī LAA valdes locekļi. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes izpilddirektore, LAA valdes locekle Aina Pastore, pilnsapulcē analizēts aģentūras pirmā pusgada darbs, nolemts, ka jāizstrādā un jānoslēdz līgums ar Rēzeknes speciālo ekonomisko zonu, ka jāizveido Baltijas valstu attīstības aģentūru asociācija. Sapulces dalībnieki runāja arī par iespējamo piedalīšanos «Baltic Invest» izstādē, kas paredzama oktobra vidū, kā arī par reģiona pārstāvju deleģēšanu

darbam Eiropas Savienības mazo projektu fonda vadības grupai. Vēl sēdē ievēlēts Latgales reģiona Attīstības aģentūras valdes priekšsēdētāja vietnieks, tas būs Rēzeknes rajona padomes izpilddirektors Valērijs Zvidriņš.

Kopsapulcē pieņemts lēmums par sabiedrības integrācijas programmas Latgalei izstrādes darba grupas veidošanu. Diemžēl šajā darba grupā netika iekļauts neviens Preiļu rajona pārstāvis, tas nozīmē, ka sabiedrības integrācijas programmu reģionā noteiks daugavpīlieši un rēzeknieši, kas pārsvarā arī tika ievēlēti. Nolemts, ka darba grupai vispirms ir jāizpēta situācija Latgalē, jāizanalizē programmas pielietojšanas iespējas, jāizvēlas prioritātes, kā arī, balstoties uz izpēti un analīzes rezultātiem, ņemot vērā sabiedrības viedokli, jāizveido sabiedrības integrācijas programmas teksts un jāiesniedz apstiprināšanai Latgales Attīstības padomē.

A.Pastore informēja, ka ar LAA dalībniekiem runāja arī bezpeļņas organizācijas SIA «Reģionu attīstība» direktore Aija Bauere. Saruna skāra Reģionālā fonda filiāli «Daugava», ko, pārvarot grūtības,

izveidoja Krāslavas, Daugavpils un Preiļu rajoni. Pašlaik «Daugavas» pastāvēšana ir apdraudēta, tāpēc A.Bauere ieteica šī fonda apsaimniekošanas padomi nodot Latgales reģiona Attīstības aģentūras paspārnē. Tādā veidā fondam būs lielāks spēks un plašāks skanējums.

Īpašo uzdevumu ministrs darbā ar starptautiskajām finansu institūcijām Roberts Zīle Latgales Attīstības aģentūras locekļiem stāstīja par PHARE 2000 virzību, par tuvākajos gados paredzētajām PHARE nacionālajām programmām, Nacionālās attīstības plānu un reģionālo politiku tuvākajos gados. Ministrs informēja, ka pagaidām no Eiropas Komisijas nav saņemti nekādi rakstiski komentāri par Latvijas augustā pabeigto un iesniegto projektu, ko mūsu valsts piedāvā PHARE 2000 līdzekļu apsaimniekošanai. Atzinīgi tika novērtēta Latgales reģiona Attīstības aģentūras rīcība, vēlreiz izvērtējot un samazinot iepriekš izvirzīto prioritāšu skaitu. Latgalē ir ļoti daudz atbalstāmu nozaru, taču ne visām būs iespējams saņemt Eiropas palīdzību. Vēl ministrs uzsvēra, ka gaidāmā

palīdzība pārsvarā būs vērsta informācijas tehnoloģiju, mārketinga attīstībai.

Lielākā daļa no 2001. gadā sagaidāmajiem 9 miljoniem eiro tiks izmantoti infrastruktūras projektu īstenošanai. Pašlaik iesniegti un par pietiekami apjomīgiem un vērtīgiem atzīti seši projekti. R.Zīle izteica cerību, ka tiem būs sociāla atdeve. Mazajiem projektiem, kuru apjoms nedrīkst būt mazāks par 20 tūkstošiem eiro, jābūt tikpat kvalitatīvi un profesionāli izstrādātiem kā lielajiem.

LAA pilnsapulces dalībnieki jautāja Robertam Zīlem par banku lomu PHARE līdzekļu apsaimniekošanā, uz ko ministrs atbildēja, ka šim darbam intensīvi bija darbojusies «Unibanka», kura bija gatava izsniegt mikrokredītus mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kā arī Hipotēku un zemes banka, kurai arī ir liela pieredze darbā ar neliela apjoma kredītiem. Nostāja pret bankām šopavasār tikai mainīta, tām piešķirta tikai projektu novērtējumu loma. Līdz ar to banku intereses par PHARE līdzekļu apsaimniekošanu ir zudusi.

Turpinājums 3. lappusē.

Lasītāju
ievēribai!

Laikraksta nākamais
numurs iznāks sestdien,
29. septembrī.

ZIŅAS

Rajona sievietes dosies vizītē uz Saeimu

Rajona sieviešu apvienības pārstāves gatavojas vizītei uz Saeimu, kas paredzēta 5. oktobrī. Kā informēja Elita Jermolajeva, kura vada šo apvienību, Preiļu rajona sievietes tiksies ar Saeimas deputātiem, ministriem, varēs uzdot jautājumus par dažādām viņas interesējošām lietām. Saruna varētu risināties ne tikai par to, kas ierasti tiek uzskatīts par sievietes pasauli, — ģimene, bērni, izglītība, veselības aprūpe, sociālā nodrošinātība un tamlīdzīgi, bet par visām tautsaimniecības nozarēm. Bez tam Preiļu rajona sievietēm būs iespēja tuvāk iepazīties ar Saeimas darba ikdienu.

20 sieviešu grupā būs pārstāves no lauku pašvaldībām, interešu apvienībām, sabiedriskām organizācijām. Brauciena organizatoriskās pūles uzņemasies rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore sadarbībā ar Saeimas deputāti Vandu Keziku.

Skolotāji un ģimnāzisti gatavojas braucienam uz Somiju

26 skolotāji un deviņi audzēkņi no Preiļu Valsts ģimnāzijas nākošās nedēļas nogali pavadīs Somijā, kur ciemosies Laukaa vidusskolā. Šis ir pieredzes apmaiņas brauciens. Preiļu skolotājiem un skolēniem būs iespēja piedalīties Laukaa vidusskolas mācību stundās, vērot somu skolas ikdienu. Uz Somiju preilieši dosies 27., atgriezīsies 30. septembrī.

Kontakti Preiļu Valsts ģimnāzijai ar šo Somijas skolu aizsākās pagājušajā gadā. Ģimnāzijā ciemojās Laukaa skolas pedagogi un ielūdza preiliešus pie sevis. Brauciena izdevumus Preiļu skolēniem sedz Laukaa vidusskola, pedagogi lielāko izdevumu tiesu apmaksā paši, bet neliela naudas daļa piešķirta no ģimnāzijas līdzekļiem, kas paredzēti pedagogu izglītošanai. Tā kā ārzemju braucienā dosies gandrīz visi ģimnāzijas pedagogi, skolas audzēkņiem divas dienas — 27. un 28. septembris — jāpavada pastāvīgās nodarbībās. Viņi varēs vākt materiālus projektu darbiem, strādāt bibliotēkās.

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā sācies ražas laiks

Mācību gada nogale un jaunā mācību gada sākums Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā ir darbīgs un saspringts laiks — ievērojami palielinās apmeklētāju daudzums. Gan jaunāko, gan vecāko klašu skolēni vēlas iepazīties ar mūsu pilsētas ievērojamākajām vietām. Kā «Novadniekam» pastāstīja Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša, kopš septembra vidus muzeju ik dienas apmeklē vairākas ekskursantu grupas, šonedēļ, piemēram, ekskursijas tika vadītas cēsniekiem, skolēniem no Izvaltas, no Aglonas vidusskolas un citām vietām.

Muzejs piedāvā vairākas interesantas programmas. Vislielākā atsaucība ir ekspozīcijai «Polikarps Čerņavskis — meistars un personība». Pēc Čerņavskas mājas apmeklējuma tiek saņemtas vislabākās atsauksmes. Tas nozīmē, ka muzeja, novada domes un rajona padomes ieguldītais darbs un līdzekļi ekspozīcijas veidošanā nav bijuši veltīgi. Jauņiešiem patīk ekskursijas pa parku, kā arī kopā ar kinoteātri «Ezerzeme» veidotā plašā izstāde «Preiļu novada dižjāņi», kur galvenā vieta ierādīta režisoram Jānim Streičam, ar kinofilmas «Cilvēka bēms» noskatīšanos. Ik gadu Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja izstādes un ekspozīcijas apmeklē vairāk nekā seši tūkstoši cilvēku.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Pensiju 2. līmenim švaka piekrišana

Pensiju 2. līmenim, uz kuru brīvprātīgi var pieteikties no šī gada jūlija, pagaidām pieteikušies tikai 23 000 cilvēku no 482 000. Jeb mazāk nekā 5%. Tā kā iesaistīšanās pensiju 2. līmenī nav steidzama lieta, cilvēki laukam labi apdomā, rēķina un lēš — vai fondēto pensiju likums dod garantijas, ka sakrātais kapitāls saglabāsies, ja valstī gadījumā kas notiek ar naudas sistēmu, kāpēc uzkrāto naudu pēc cilvēka nāves valsts neatdos viņa ģimenes locekļiem un vai sakarā ar šīm otrā līmeņa pensijām nākotnē netiks samazinātas valsts vecuma pensijas.

Sāk slimot ar gripu

Lai gan Latvijā vēl nav sācis cirkulēt gripas vīruss, pagājušajā mēnesī ārsti gripas diagnozi uzstādījuši septiņiem pacientiem, liecina Nacionālās vides veselības centra pārskats par infekcijas slimībām, ziņo LETA. Augustā ar akūtām augšējo elpošanas ceļu infekcijas slimībām slimojuši 10 962 cilvēki, kas ir par 15% mazāk nekā pagājušā gada augustā.

Žurnāls «Sieviete» vairs neiznāks

Žurnāla «Sieviete» izdevējs SIA «Žurnāls Sieviete» iesniedzis Rīgas apgabaltiesai prasības pieteikumu atzīt tā maksātnespēju, jo uzņēmumam sakrājušies parādi, kurus jau ilgu laiku nevar nokārtot. Sakarā ar to, ka žurnālam nav atradušies jauni izdevēji, «Sieviete» vairs neizdos. Žurnāls «Sieviete» iznāk no 1952. gada un septembrim to bija abonējuši 4249 lasītāji, ziņo LETA.

Repšiem ziedo

Einaram Repšiem kā jaunas labējās partijas veidotājam darba apmaksai līdz pirmdienai bija saziēdoti 33 050,66 latu un 5 500 ASV dolāri, liecina bankas kontu izraksti. Par 10 000 latu Repšiem ziedojuši Aivars Bergers un Juris Birznieks. Pie lielākajiem ziedotājiem pieskaitāmi arī Ojārs Kehris — 5 000 latu, Grigorijs Krupņikovs — 2 500 latu, kā arī Andris Kreislers, Valdis Lokenbahs un Juris Aizezers — katrs pa 1 000 latiem. Par latam ziedojuši pieci cilvēki, viens — 50 santīmus, bet divi ziedotāji atvēlējuši 2 latus. Kāds ziedotājs atvēlējis 262 Spānijas pesetas, gan 3449 Itālijas liras. Savukārt jaunveidojamās partijas atbalstam bija saziēdoti 7 602,50 latu, no kuriem 2 000 latu ziedoja Ventspils mērs Aivars Lembergs.

Sāks darboties pirmā privātā kapsēta

Šonedēļ Ulbrokā sāks darboties pirmā privātā kapsēta Latvijā — «Irbes». Šeit paredzēta vieta 16 000 jaunām kapvietām, ar laiku plānots izbūvēt arī kolumbārija sienu — urnu apbedījumu vietu. Kapvietu šeit varēs nopirkt par 500 latiem. Pagaidām skats uz pirmo privāto kapsētu ir šāds — klāja lauka vidū vientuļi stāv kapliča un kantora ēka, ierīkoti celiņi, ūdensvads un apgaismojums. Tā ierīkota kādreizējā rudzu laukā 10 hektāru platībā. Saimnieki sola kapsētu rūpīgi apsargāt un kopt.

Dzīvesvietas deklarēšanu sāks vēlāk

Preteji valdības ierosinājumam dzīvesvietas deklarēšanu sākt 2001. gada jūnijā Saeimas Dzīvokļu jautājumu apakškomisija, sagatavojot likumprojektu izskatīšanai otrajā lasījumā, noteikusi likuma spēkā stāšanās termiņu no 2003. gada 1. janvāra. Saeima šo likumu varētu pieņemt gada beigās. Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Priekule, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

INFORMĀCIJA

«Kas tad būtu mūsu panākumu un
sasniegumu priekšs, ja nebūtu
neviens sirds, kas par to sasiltu.»

K. Ullmanis

Pateicība par piedalīšanos Rīgas
astoņsimtgades dziesmu un deju svētkos

● Rajona mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu vadītāji ar saņemtajām pateicībām no Rīgas domes: Andris Usārs (no kreisās), Silvija Kurtiņa, valsts kultūras inspektore Elvira Brovacka, Anna Kārkle, Ilze Broka un Alberts Vucāns. Foto: M. Rukosujevs

Rajona mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi, kuri piedalījās Rīgas 800 gadiem veltītajos Dziesmu un deju svētkos, apbalvoti ar Rīgas domes un Rīgas domes kultūras pārvaldes pateicībām. To saņemšanai kolektīvu vadītāji bija uzaicināti uz rajona padomi, kur par ieguldīto darbu atzinību izteica arī rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore un valsts kultūras inspektore Elvira Brovacka. Arī Elvirai Brovackai pasniegts šāds pateicības raksts.

Rīgas pašvaldības pateicības ar domes priekšsēdētāja Gundara Bojāra parakstu saņēma Priekule vidējās paaudzes deju kolektīva «Taldieri» vadītāja Silvija Kurtiņa, Priekule Valsts ģimnāzijas jauniešu deju kolektīva vadītāja Ilze Broka, ģimnāzijas deju kopas «Gaida» vadītāja Gaida Ivanova, Līvānu kultūras nama «Silava» un Rožupes vidējās paaudzes deju kolektīva vadītājs Andris Usārs,

skolotāju kora «Latgale» diriģenti Alberts Vucāns un Edgars Znuņiņš, Līvānu ģimnāzijas folkloras kopas «Ceiruleitis» vadītāja Anna Kārkle.

Kolektīvu vadītāji šajā tikšanās reizē pārrunāja arī kultūras jaunās sezonas plānus. Plašāka mēroga sarīkojumu datumi jāsaskaņo ar pārējiem Latgales novada rajonu kultūras darba organizatoriem, lai tie nenotiktu vienā laikā. Kā teica kultūras valsts inspektore Elvira Brovacka, jau tuvāko nedēļu laikā Jēkabpīlī tiksies visi reģiona kultūras inspektori un līdz tam Priekule rajona kultūras dzīvē svarīgāko sarīkojumu datumiem jābūt zināmiem. Ar tiem jāiepazīstina kolēģi.

Mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu vadītāji sanāksmē vienojās par dažiem lielākajiem pasākumiem. Deju kolektīvi var gatavoties sadarbībai koncertiem, kas šajā sezonā jauniešiem un vidējai paaudzei notiks atsevišķi. Jauniešu deju kolektīvi tiksies 2. februārī Līvānos, vidējā paaudze — 23. februārī Riebiņos.

Paredzams, ka deju kolektīviem lielākais pasākums būs Līvānu novada deju svētki Rožupē, kas paredzēti maijā.

Kori, deju un folkloras kolektīvi var sākt gatavošanos arī Starptautiskajiem tautas mākslas svētkiem, kas ieplānoti Priekules maija pēdējā un jūnija pirmajās dienās. Uz tiem tiks aicināti arī visi Latgales kolektīvi. Šo svētku organizēšanai gatavos projektu un lūgs atbalstu no Kultūrkapitāla fonda.

Mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi pamazām var uzsākt arī gatavošanos kārtējiem Vislatvijas dziesmu un deju svētkiem, kuru norises datums jau kļūst zināms. Tie notiks 2003. gadā no 1. līdz 6. jūlijam.

Visiem deju kolektīviem bija iespēja saņemt videokasetes no Valsts Tautas mākslas centra rīkotā semināra deju virsvadītājiem.

Kasete paredzēta kā metodiskais materiāls deju apgušanai. Tā sagādāta par rajona padomes līdzekļiem.

L. Rancāne

MUMS RAKSTA

Palīdzēja «Novadnieks»

Mūsu ģimenei bija smags periods — nebija darba, nebija naudas, bet vajag taču audzināt trīs bērnus. Kā izeju no sarežģītā stāvokļa vīrs ieteica piemājas saimniecībā izmēģināt paipalu audzēšanu. Sākumā šī doma likās vairāk fantastiska nekā reāla, tomēr, izstudējot kaudzi literatūras par šiem brīnšķīgajiem putniņiem un, galvenais, par vērtīgajām olām, nolēmām riskēt un ķerties pie lietas. Dvēseli sildīja doma, ka ideja ir vajadzīga un laba.

Likās, ka mērķis ir sasniegts, jo paipalas sāka dēt

olīņas, taču... Izrādījās, ka vērtīgajām diētiskajām olām Priekulā praktiski nav pieprasījuma. Kāpēc? Rīgā, Rēzeknē, Cēsīs un Daugavpilī tās taču labi pērka, neskatoties uz divreiz augstākajām cenām. Iemesls bija tāds, ka mūsu iedzīvotāji nebija pietiekami informēti par paipalu olu vērtīgajām īpašībām. Godīgi sakot, tajā brīdī man nolaidās rokas.

Bet tad gluži kā likteņa dāvana bija nejaušā tikšanās ar laikraksta «Novadnieks» redaktori Tamāru Elsti. Viņa piedāvāja ar laikraksta palīdzību informēt lasītājus par

to, ko mēs darām. Un tā kādā saulainā augusta rītā mūsu saimniecību ieradās apskatīt «Novadnieka» korespondenti Lidijs Kirillova un Mihails Rukosujevs. Pēc tam rajona iedzīvotāji varēja izlasīt rakstu «Veselīga gaļa un olas — Latgales cilvēku galdā» (publicēts 18. augustā — red.).

Atziņš, es negaidīju un necerēju, ka rakstītajam vārdam var būt tāds efekts. Mūsu uzņēmējdarbība sāka attīstīties. Cilvēki ieinteresējās, sākumā pērka tikai kādas divas piecas olīņas, lai pagaršotu, bet pēc tam kļuva par pastāvīgiem pircējiem.

Pateicoties «Novadniekam», mūsu rajona iedzīvotāji vienmēr papildina savu zināšanu krātuvīti, vienmēr ir lietas kursā par notikumiem pagastā, rajonā un kaimiņos. Domāju, es neklūdīšos, ja teikšu, ka mūsu žurnālistu lieliskie raksti daudziem cilvēkiem dod cerību šajā nebūt ne vieglajā laikā.

Es un mana ģimene esam ļoti pateicīgi laikraksta «Novadnieks» kolektīvam par atsaucību un profesionalitāti.

Ar cieņu
Olga Mihailova

STATISTIKA, REDAKCIJAS SLEJA

Fakti par statistiku valstī un rajonā

**Interesantus faktus
par demogrāfisko
situāciju, ekonomi-
ku, finansēm un
citām jomām sniedz
Latvijas statistikas
ikmēneša biļetens.**

Iedzīvotāju skaits nedaudz sarucis

Preiļu rajonā 2001. gada pirmajā pusgadā iedzīvotāju skaits ir nedaudz samazinājies, kas galvenokārt skaidrojams ar mirstības pārsvaru pār dzimstību ne tikai mūsu rajonā, bet visā valstī. Šī gada sākumā iedzīvotāju skaits Preiļu rajonā bija 41 479 iedzīvotāji, bet 30. jūnijā to skaits samazinājās līdz 41 366 iedzīvotājiem. Pirmajā pusgadā noslēgtas 45 laulības, dzimuši 175 bērni, taču miruši 329 cilvēki, tas nozīmē, ka dabiskais pieaugums mūsu rajonā (arī valstī) ir ar mīnusa zīmi. Iebraukušo un izbraukušo skaits jeb iedzīvotāju ilgtermiņa migrācija mūsu rajonā ir aptuveni vienā līmenī — ieceļojuši 330 cilvēki, uz citurieni pārcēlušies 289 cilvēki. Tajā skaitā no ārzemēm uz dzīvi mūsu rajonā pārcēlušies 8 cilvēki, no citiem Latvijas rajoniem — 322. Uz ārzemēm pirmajā pusgadā izbraukuši 12 cilvēki, uz citiem Latvijas rajoniem 277.

Visvairāk pelna transporta un finansu jomā strādājošie

Statistikā aprēķinājuši mēneša vidējo darba samaksu pa

atsevišķiem darbības veidiem. To nosaka, dalot aprēķināto darba samaksas fondu ar to darbinieku skaitu, kam aprēķināta samaksa. Informācija par darba samaksu iegūta no iestāžu un uzņēmumu ik ceturkšņa pārskatiem.

Šī gada pirmajā pusgadā laika periodā no aprīļa līdz jūlijam vidējā darba samaksa valstī bija (bruto jeb alga pirms nodokļu nomaksas) 157 latī. Visvairāk pelna transporta jomā strādājošie, kas nodarbināti gaisa transportā, — Ls 459 un finansu starpniecības sfērā strādājošie — Ls 412. Salīdzinoši augsta vidējā darba samaksa ir arī ūdens transporta jomā strādājošajiem — Ls 290, pasta un sakaru jomā strādājošajiem — Ls 259, kā arī elektroenerģijas, gāzes un ūdens apgādes jomā strādājošajiem — Ls 232. Vidējā alga virs divsimts latiem — Ls 207 — ir arī valsts pārvaldes un aizsardzības, kā arī obligātās sociālās apdrošināšanas sfēras darbiniekiem.

Vismazāk pēc statistikas datiem saņem viesnīcās un restorānos strādājošie Ls 97, zvejniecībā nodarbinātie Ls 101, sauszemes transportlīdzekļu vadītāji Ls 119, kā arī veselībā un sociālajā aprūpē strādājošie, kuru vidējā darba samaksa pirms nodokļu atvilkšanas ir 130 latī. Daudz vairāk nepelna arī izglītības darbinieki — Ls 144. Salīdzinot ar gada sākumu, vislielāko algu pieaugumu (par vidēji 15 - 18 latiem) ir izjutuši valsts pārvaldē un aizsardzībā, arī sociālās apdroši-

nāšanas sfērā strādājošie un finansu starpniecības jomā nodarbinātie, konstatējuši statistiķi.

Izsniegto ciršu apjoms — 91,5 tūkstoši hektāru

Gada pirmajos sešos mēnešos izsniegtais ciršu apjoms valstī sastāda 91 560 hektārus. No tiem visvairāk — 46,5 tūkstošus hektāru — kopšanas cirtē, 34,2 tūkstošus hektāru galvenajā cirtē, 9617 hektārus sanitārajā cirtē. Privātajos mežos izsniegts vairāk ciršanas atļauju (66,3 tūkst. ha) nekā valsts mežos (25,1 tūkst. ha). Gan valsts, gan privātajos mežos salīdzinoši lielākās platībās ir veiktas tieši kopšanas cirtes.

Latvijas eksportprece nr. 1 — meži

Pēc statistikas datiem šī gada pirmajos sešos mēnešos Latvijas eksportprece nr. 1 ir zāgmateriāli, kas kopumā pārdoti par 117 miljoniem latu. Savukārt pirmajā vietā starp importa precēm ir dīzeļdegviela — pusgada laikā ir ievestas 155,2 tūkstoši tonnu dīzeļdegvielas par 22,6 miljoniem latu. Daudz ievests arī dzelzs un nelegēts tērauds — 139,8 tūkstoši tonnu par 24,3 miljoniem latu — un motorbenzīns — 128,7 tūkstoši tonnu par 19,6 miljoniem latu.

Pusgada laikā Latvija importējusi vairāk kā 57 tūkstošus tonnu papīra, kartona un tā izstrādājumu par 36,5 miljoniem latu. No pārtikas precēm Latvijā ievestas

ne vien 9233 tonnas banānu, bet arī 13 705 tonnas ābolu, ko nekādi nenosaukt par eksotiskiem augļiem. Ievests vairāk kā 2000 tonnu liellopa gaļas, vairāk kā 3000 tonnu cūkgaļas un vairāk kā 14 000 tonnu zivju. Pavisam esam apēduši arī 6759 tonnas ievestā margarīna un 2381 tonnu ārvalstīs ražotā cukura.

Pieaudzis zādzību un slepkavību skaits

Pavisam šī gada sešos mēnešos reģistrēti 29 152 noziedzīgi nodarījumi, kas ir aptuveni par diviem tūkstošiem vairāk nekā pagājušā gada attiecīgajā laika periodā, konstatējuši statistiķi. No noziegumu kopskaita smagie noziegumi (bandītisms, tiša slepkavība, tišs miesas bojājums, izvarošana, laupīšana, zādzība vainu pastiprinošos apstākļos u.c.) sastāda gandrīz pusi. Pirmajā pusgadā ir izdarītas 139 tišas slepkavības (pērn — 128), 16 579 īpašuma zādzības (pērn — 15 594). Pieaudzis arī to noziegumu skaits, kas saistīti ar narkomāniju — 552 (pērn — 306). Salīdzinot ar pagājušā gada pirmo pusi, ir samazinājies noziegumu skaits, kā rezultātā cietušie guvuši smagus miesas bojājumus — 215 (pērn — 248), izvarošanas — 65 (pērn — 92), laupīšanas — 1637 (pērn — 1794), huligānisms — 676 (pērn — 759). Salīdzinot ar 2000. gadu, noziegumu atklāšana palielinājusies par 5 procentiem.

G.Kraukle

Latgales reģiona Attīstības aģentūras dalībniekus ministrs Roberts Zīle neiepriecināja

Sākums 1. lappusē.

Latgales Attīstības aģentūras locekļi izteica savu viedokli par to, ka līdz ar PHARE termiņu vairākkārtēju pārcelšanu uz vēlāku laiku zūd arī pašvaldību un uzņēmēju interese par to. Arī tās pašvaldības, kuras jau bija ieplānojušas līdzfinansējuma daļu, ir spiestas līdzekļus «pārcelt» uz nākamā gada budžetu. Pašvaldību budžeti taču tiek sastādīti agrāk. Bet, ja nav zināms, kad projekts tiks uzsākts un vai vispār tas tiks realizēts, grūti rezervēt līdzekļus kaut kam nekonkrētam, ministram skaidroja pilnsapulces dalībnieki.

Neko konkrētu Roberts Zīle

nevarēja pastāstīt arī par Nacionālās attīstības plāna tapšanas gaitu. Skaidrs ir tikai tas, ka šī gada martā apstiprināts attīstības plāna «skeleta variants», bet jūnijā izstrādāti kritēriji, pēc kuriem to «apaudzēt ar miesu».

Neko iepriecinošas ziņas ministrs nevarēja teikt arī par reģionālo politiku valstī. Acīmredzot netiks veidota jaunā ministrija, par kuru aktīvi runāja vēl pirms gada. Šovasar tika noraidīts reģionālās politikas plāna variants, pēc kura Finansu ministrijai bija paredzētas maksājumu aģentūras funkcijas, bet Reģionālās attīstības ministrijai — vadošās iestādes funkcijas. Tādā gadījumā tagadējā

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) tikšot novājināta.

Pašreizējā situācija reģionālās politikas jomā ir tāda, ka tieši Finansu ministrijai tiktu atdotas vadošās un maksājumu iestādes funkcijas. Reģionālo politiku tādā gadījumā vienlīdzīgi realizētu Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un «vadošā iestāde», tas ir, Finansu ministrija.

Sarunā ar Robertu Zīli no Latgales reģiona Attīstības aģentūras dalībniekiem vairākkārt izskanēja viedokļi, ka neviens jau neliedza VARAM kopš 1993. gada, kad tā tika izveidota, ņemt savās rokās reģionālās attīstības veidoša-

nas iniciatīvu. Situācija ar reģionālo attīstību tika salīdzināta ar nemākulīgu futbola spēlēšanu, kad bumba nav īsti vajadzīga nevienai komandai. Visu vadošo un maksājumu funkciju nodošana Finansu ministrijai tika pat salīdzināta ar situāciju, kad pašvaldībā par galveno rīkotāju un noteicēju tiek iecelts grāmatvedis.

Daudz maz apmierinošu atbildi nesaņēma arī SIA «Reģionu attīstība» direktore A.Bauere, kura jautāja par Reģionālā fonda vietu jaunajā veidojumā. Šķiet, ka tā vēl nav īsti zināma. Atliek tikai nojaust, ka ne Finansu, ne Ekonomikas ministrija fondu pie sevis negrib redzēt.

L.Kirillova

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un
ierosinājumus uzklasisim
pa tālr. 1-53-07056.

Vai atkal bezjēdzīgs karš?

Atceros, kā bērnībā, pašas pirmajās sākumskolas klasītēs mēs zīmējām zilas debesis, sauli, savu māmiņu un tēti, un baltus putnus dzidrajās debesis. Tie bija miera baloži, un neveiklo roku zīmētā darbiņa nosaukums bija «Miers». Tā bija. Un tas likās tik pašsaprotami, tik neiedragājami, ka dzīvojam zemē, kur valda miers. Un vecmāmuļas lūgšanās dzirdētais «pasargā mūs no kara, mēra un bada» likās mazliet vecmodīgi, mazliet tā neiederīgi. Toreiz nesapratu, ka veco cilvēku pieticība, taupība un izturība ir rūdīta tieši kara gados.

Irānas un Irākas vārdus atceros no bērnības — laikam to fonētiskās līdzības dēļ. Atceros agros skolas gadu ritus, kad siltā virtuvē mamma pina man bizes, bet radio bezkaislīgi ziņoja par kaut kādiem aukstā kara kurinātājiem. Bērna prātā nesapratu ne nieka no tā, par ko runāja radio, bet kaut kādas dziļi slēptas bailes laikam toreiz manī radās, ja jau šīs epizodes spēju atcerēties arī pēc gandrīz 20 gadiem.

Tagad, kad bizītes pinu savai meitai, šis izjūtas atkal manī atgriežas. Atgriežas redzot, kā karam gatavojas Amerikas lielvalsts un islāmiskie grupējumi. Atšķirība vien tā, ka tagad skaudri apziņos situācijas nopietnību, bet tas tikai pavairo manī neziņu un bailes. Atzīšos, ka baidos. Par tuviniekiem, par bērniem, par Latvijū, par cilvēci. Vai tiešām kā aunu bars iesim uz pašiznīcināšanas atriebības vārdā? Vai, nonāvējot mierīgos iedzīvotājus kādā citā zemē, mēs paši, kas atbalstām ASV, neklūsim teroristi? Ir satriekts pīšļos Amerikas pašlepnums, taču vai to spēs atjaunot bezjēdzīgs karš ar atriebības kares pārņemtiem pašnāvniekiem, kam nav lielāka goda kā mirt par allahu. Vai ASV cer piecelt no drupām tos tūkstošus, kas gāja bojā terora aktos? Domāju, lielvalsts labi saprot, ka, sākot karu Afganistānā, terorismam tiks pakļauti atkal jauni miljoni ne tikai Amerikā, bet ikvienā tai ļotājā valstī. Arī Latvijā.

Reālu un piezemētu perspektīvu draudošā kara priekšvakarā dod tie latviešu vīri, kas savām acīm pieredzējuši Afganistānas šausmas 70. gadu beigās un 80. gados. Viņi visi pieļauj, ka latviešiem vēlreiz būs jāatgriežas Afganistānā, tikai šoreiz — pavisam citas armijas sastāvā. Tas nozīmē, ka nevaram būt droši par savām ģimenēm, par saviem dēliem, vīriem un brāļiem.

Islama radikālie grupējumi nebūt nenožīmē mazu kareivju saujīņu, bet gan milzīgu militāru spēku ar algotņiem visā pasaulē. Arī Sadams Huseins, kurš oficiāli nosodījis teroru pret ASV, izrādās, ir maksājies musulmaņu pašnāvnieku ģimenēm pensiju par to, ka tie krituši cīņā pret kristietību. Jāņem vērā arī tas, ka preti ASV un tās sabiedrotajiem stāsies ne jau cilvēki, bet aukstasinīgi slepkavas, kas pielietos visus iespējamus paņēmienus, lai ietu līdz galam.

Arsts Viktors Kalnbērzs, kurš Afganistānā ieguvis pat ģenerāļa pakāpi, atzīst — ar tādu tautu cīnīties nevar. ASV nogalinās mierīgos iedzīvotājus, bet teroristi spridzinās mājas citur pasaulē. Tā ir zemē, kurā karojot nevar tikt pie uzvaras, viņš saka. Ņemot vērā Afganistānas ekstremālos apstākļus, un to, ka islamisti milzīgās kalnu teritorijas pārzina kā savu kabatu, bet mums tā ir eksotika, panākumu šim karam nebūs, uzskata tie, kas Afganistānā dienējuši.

Var tikai piekrist filozofam Ilmāram Šlāpinam, ka, sākot karu atriebības vārdā, mēs panāksim tikai to, pēc kā tiecās teroristi. Izniicinot cilvēkus, viņi labi apzinājās, kas sekos, un militāra atbildes reakcija ir viņu mērķis. Bezjēdzīgais karš tikai vēl vairāk pasvītros Amerikas bezspēcību un nespēju ietekmēt islāmiskos grupējumus citiem līdzekļiem. Aci pret aci, zobu pret zobu?

G.Kraukle

LĪVĀNOS

19. septembrī Līvānu fondu «Baltā māja» apmeklēja laulātais pāris no ASV — Klairs un Karolina Viljamsi (*Clair, Carolyn Williams*). Viņi pārstāv reliģisku organizāciju «Latter - Day Saint Charities», kura «Baltās mājas» projektam «Mūsdienīga ģimene» ziedoja 1900 ASV dolāru.

Amerikāņi ziedo mūsdienīgas virtuves iekārtošanai «Baltajā mājā»

Vispasaules organizācija ar 150 nodaļām dažādās valstīs «Latter - Day Saint Charities» ir daļa no Jēzus baznīcas, kuru visā pasaulē atbalsta 11 miljoni cilvēku. Šīs organizācijas mērķis ir sniegt ilgtermiņa palīdzību cilvēkiem dažādās pasaules valstīs. Klajs un Karolina atbild par palīdzības sniegšanu Baltijas valstīs, un tā galvenokārt tiek novirzīta veco ļaužu, jauniešu un invalīdu atbalstam.

Palīdzības formas mēdz būt divējādas — finansējuma veidā, kurš parasti nepārsniedz 3000 dolāru un tiek izmaksāts attiecīgās valsts valūtā, vai arī, sarūpējot lietotas mēbeles, medicīnisko un sadzīves aprīkojumu, izglītības materiālus. Lielu sūtījumu tuvāko mēnešu laikā saņems Sarkanā krusta organizācija Daugavpilī. Viljamsu pāris pastāstīja, ka palīdzības sūtījumā būs gan slimnīcu

aprīkojums un gultas, gan jaundzimušo bērnu aprūpei noderīgas lietas, gan invalīdu krēslus.

Kā sarunā ar amerikāņu atbalstītājiem atklāja fonda «Baltā māja» direktore Irīna Kulitāne, saņemtie līdzekļi tiks izlietoti projekta «Mūsdienīga ģimene» realizēšanā. Tā gaitā fonda telpās iekārto virtuvi, ko aprīkos ar ledusskapī, elektrisko plīti, ventilatoru, ūdens sildītāju, virtuves piederumiem un citu nepieciešamo. Iespēja darboties virtuvē ļaus organizēt apmācību grupas veselīga uztura jautājumos, piemēram, jaunajām māmiņām, kā arī dos iespēju veidot apmācību ciklus atbalsta grupu dalībniekiem jeb cilvēkiem, kam veselības saglabāšanas nolūkos jāievēro noteikta diēta. Moderni aprīkoto virtuvi varēs izmantot arī citiem mērķiem, piemēram, rīkot kulinārijas kursus dāmu kluba dalībniecēm.

Viljamsi uzsvēra, ka būtiski, lai organizācija, kurai palīdzība sniegta, saņemtu arī cita veida finansu atbalstu, mazsvarīga nav arī tās līdzšinējā darbība. Kā pozitīvu viņi minēja «Baltās mājas» veiksmīgo attīstību, kā arī sadarbību ar dažādām organizācijām, tajā skaitā ASV Miera korpusu.

Sarunā ar žurnālistiem amerikāņu partneri izteica gandarījumu par Baltijas valstu sapratni un atbalstu amerikāņu tautai tik traģiskajās nedēļās. Viņi puda savu pārliecību par karu kā nevēlamu konflikta risinājumu, kas nebūtu atbalstāms, un izteica cerību, ka tāda pati būs arī ASV valdības nostāja. Tajā pašā laikā viesi uzsvēra, ka nodarītais nav piedodams un aizmirstams, ka pasaulei ir jāpieliek visas pūles terorisma apkarošanā, nepakļaujot briesmām mierīgos iedzīvotājus.

● Amerikāņi Klairs un Karolina Viljamsi, kas pārstāv vispasaules labdarības organizāciju, mūsdienīgas virtuves iekārtošanai «Baltajā mājā» ziedoja 1900 ASV dolārus. Foto: G.Kraukle

Līvānos nespēj piedzīt parādus no īrniekiem

Īrnieku parāds Līvānu pašvaldības uzņēmumam «Dzīvokļu un komunālā saimniecība» («Dzks») šī gada 1. septembrī pārsniedza 314 tūkstošus latu. Neskatoties uz to, ka parādus no iedzīvotājiem piedzīt ir sarežģīti, pašvaldības uzņēmuma vadība kopā ar Līvānu novada domes deputātiem ir uzsākusi cīņu ar ļaunprātīgajiem nemaksātājiem.

Zāgē zaru, uz kura sēž

Kopš gada sākuma iedzīvotāju parāds ir pieaudzis par 29 495 latiem, jo par īri ir komunālajiem pakalpojumiem norēķinās tikai 80% īrnieku. Diemžēl tādu, kas maksā regulāri un nav uzņēmumam parādā, ir krietni mazāk. Nemaksājot par dzīvokļa īri, kanalizāciju, ūdensapgādi un citiem pakalpojumiem, īrnieki zāgē zaru, uz kura paši sēž, uzskata p/u «Dzks» vadītājs Leonīds Šeflers. Nesaņemto maksājumu dēļ ik mēnesi pašvaldības uzņēmums pārtērē līdzekļus par aptuveni 5 tūkstošiem latu. Saglabājoties šādai tendencei, ir neiespējami runāt par dzīvojamā fonda sakārtošanu un apjomīgiem remontdarbiem.

Dzīvojamo māju uzturēšanas izdevumus veido komunālās saimniecības administratīvie izdevumi, zemes nomas maksa vai nekustamā īpašuma nodoklis, amortizācijas izdevumi, apdrošināšana, elektroenerģija koplietošanas telpās, koptelpu sanitārās uzturēšanas izdevumi (piemēram, žurku indēšana pagrabos), strādnieku un sētnieku algas un sociālās apdro-

šināšanas iemaksas, transporta izdevumi un vēl vairākas sadaļas. Piemēram, tikai strādnieku algām vien mēnesī nepieciešami 1800 lati, bet koplietošanas telpu apgaismošanai — 2165 lati. Komunālās saimniecības kompetencē ir arī durvju un logu nomaiņa gan kāpņu telpās, gan īres dzīvokļos, māju ārējo šuvju remonts, tekošu jumtu labošana, stāsta L.Šeflers.

Tiesājas tikai ar maksāspējīgajiem

Paralēli rit darbs arī ar parādniekiem. Prasība tiesā par parāda piedziņu ir iesniegta pret 42 īrniekiem, kuru kopējā parāda summa sastāda 16 541 latu. Par izlikšanu no dzīvokļiem šogad ir iesniegtas 39 prasības, 25 gadījumos saņemti tiesas lēmumi. Līdzī velkas arī iepriekšējo gadu lietas — 18 tiesas lēmumi par izlikšanu joprojām nav izpildīti, 11 no šiem īrniekiem atsākuši maksāt par dzīvokli, taču iemaksas ir niecīgas un neregulāras. Diemžēl, kā uzsvēra L.Šeflers, arī iemaksājot pāris latu, īrnieks juridiski tiek uzskatīts par maksātāju. Šī gada laikā no dzīvokļiem par nemaksāšanu ir izlikti 8 īrnieki.

Darbs neaprobežojas tikai ar tiesāšanos, notiek arī mutiskas pārrunas, brīdinot iedzīvotājus par vēršanos tiesā, ja parāds netiks dzēsts. L.Šeflers uzsvēra, ka pašvaldības uzņēmums tiesāšanās jautājumos ir piesardzīgs un prasības iesniedz tikai tajos gadījumos, kad parādnieks ir maksāspējīgs un ir puslīdz droša garantija parādu summu atgūt. Šāda piesardzība skaidrojama ar node-

vu, kas 10% apmērā no konkrētās summas ir jāiemaksā prasītājam, vērsoties tiesā. 2001. gada laikā 43 īrnieki ir labprātīgi atbrīvojuši dzīvokļus ar kopējo parādu summu 10 345, līdz ar to pašvaldības uzņēmums ir ietaupījis vairāk kā 1000 latus, kas būtu jāmaksā par tiesas nodevu, vērsoties tiesā par īrnieku, kas nav maksāspējīgs, izlikšanu.

Parāds būs jādzēs ar īpašumu

Grūtības parādu piedziņā rada apstākļi, ka uzņēmuma rīcībā nav ziņu par īrnieku iespējamo maksāspēju — vai cilvēks strādā algotu darbu. Sevišķi problemātiski ir gadījumos, kad īrnieks nodarbināts privātā struktūrā vai arī strādā neoficiāli. Uzņēmuma rīcības spēja šādās situācijās ir ierobežota, tādēļ pie visnotālā svarīgā piedziņas jautājuma pēc L.Šeflera domām ir jāķeras pašvaldībai.

Jaunais Līvānu novada domes deputātu sastāvs parādnieku lietai pievērsies nopietni, par ko liecina gan pārrunas atsevišķu komiteju, gan domes sēdēs. Šobrīd domnieki meklē labāko risinājumu kopīgi ar pakalpojumu sniedzējiem — pašvaldības uzņēmumiem. Kā vienu no iespējamajiem veidiem parādu nenomaksāšanas gadījumos pašvaldība redz vēršanos pret neapzinīgā īrnieka mantu, jo šādu iespēju paredz arī likums. Nākotnē varētu tikt organizēta sadarbība ar Valsts ieņēmumu dienestu, kā arī Ceļu satiksmes drošības direkciju, tādējādi nodrošinot pieeju datu bāzēm, lai iegūtu informāciju par īrniekam piederošo mantu. Pagaidām gan vēl nav zi-

nāms šo instanču viedoklis, taču pēc uzņēmuma vadītāja domām, šis varētu būt vienīgais līdzeklis, lai samazinātu uzņēmuma gandrīz trešdaļu miliona latu lielo parādu.

Šobrīd ir pārtraukta arī līgumu slēgšana starp p/u «Dzks» un īrniekiem par pakāpenisku parāda summas nomaksu. Šī iecere sevi neattaisnoja, atzīst L.Šeflers, jo īrnieki uzņēmuma labvēlību izmanto nelietīgi — dažus mēnešus veic parāda dzēšanas maksājumus (tie parasti nav lielāki par 10 latiem mēnesī), bet pēc tam pārtrauc to darīt. Šāda līguma darbību varētu pārdzīt vienīgi ar tiesas lēmumu, un gadījumos, kad īrnieks pārtrauc veikt maksājumus, automātiski vajadzētu iedarboties spriedumam par izlikšanu, uzskata uzņēmuma vadītājs.

Satrauc jaunais likums

L.Šeflers puda bažas saistībā ar grozījumiem likumā «Par dzīvojamo telpu īri», kas nosaka, ka pēc 2002. gada 1. janvāra pašvaldībai nebūs tiesību izlikt īrnieku no dzīvokļa komunālo maksājumu parādu dēļ bez citas dzīvojamās platības ierādīšanas. Pilsētā ir daudz brīvu dzīvokļu, taču pārvietot maksātnespējīgus īrniekus uz citiem dzīvokļiem būtu bezjēdzīgi, bet sociālās mājas vai šādam mērķim paredzētu dzīvokļu pašvaldībā nav.

Negodīga attieksme pret tiem, kas maksā

Situācijas uzlabošanas maksājumu jomā jūtami bremsē arī īrnieku attieksme. Lai to mainītu, ir jāmainās arī pašvaldības izprat-

nei par šo problēmu. Kā atzina vairāki aptaujātie deputāti, pārāk maz līdz šim darīts parādnieku apzināšanā un viņu materiālo iespēju noskaidrošanā. Cilvēka dabā ir izvēlēties vieglāko ceļu, tādēļ pārāk izplatīta ir attieksme — kāpēc gan maksāt, ja kaimiņš nemaksā, un vispār — kas gan man ko var padarīt.

Nav noslēpums, ka daudzi iekrājuši prāvas parādu summas, atstāj īrētos dzīvokļus un pārceļas un individuālajām mājām vai vienkārši maina dzīvesvietu, atstājot dzīvokli ar visu parādu. Tādēļ pozitīvi vērtējama pašvaldības iniciatīva pārtraukt dzīvokļu īres tiesību pārdošanu par iepriekšējo īrnieku parāda summas nomaksu. Šāda iespēja tikai veicināja parādnieku skaita pieaugumu, jo pastāvēja iespēja, ka dzīvokli par nenomaksāto parādu summu nopirks kāds cits. Tā pašvaldība un līdz ar to arī komunālais uzņēmums zaudēja prāvas naudas summas, kas tik ļoti nepieciešamas dzīvojamā fonda uzturēšanai un remontam.

Pašvaldība nedrīkst norobežoties no parādu piedziņas problēmas, uzskata p/u «Dzks» vadītājs, un tam, šķiet, piekritīs arī iedzīvotāji, kas par komunālajiem pakalpojumiem un apkuri maksā Latgales mērogiem ievērojamas summas. Veidojas situācija, kad godprātīgie maksātāji, pašiem to negribot, palikuši apkrāpto lomā, jo spiesti uzturēt arī tos īrniekus, kas maksājumus neveic. Problēma ir samilzusi, un iedzīvotāji gaida enerģisku rīcību gan no pašvaldības, gan komunālās saimniecības un siltumapgādes uzņēmumu vadības pusēs.

G.Kraukle

INFORMĀCIJA

Nodokļu piedziņa visraitāk veicas Latgalē

Ja kopējais nodokļu parāds Dienvidlatgalē šī gada sākumā bija 27,2 miljoni latu, tad 1. septembrī tas jau bija samazinājies līdz 25,5 miljoniem latu. Kā norāda VID Latgales reģionālās iestādes Juridisko jautājumu un piedziņas daļas maksājumu piedziņas nodaļas vadītājs Staņislavs Gavars, tas liecina par kopējā nodokļu parāda samazinājumu par 6,3% jeb 1,7 miljoniem latu. VID Latgales reģionālā iestāde šī gada 1. pusgadā ir sasniegusi labākos rezultātus nodokļu piedziņas jomā.

— Ko nozīmē nodokļu piedziņa, kā tā norit Dienvidlatgalē?

— Nodokļu piedziņa tiek veikta divos līmeņos — reģionālās iestādes un tās nodaļu līmenī, kurās atrodas reģionālās iestādes pārraudzībā. Nodaļas, kāda ir arī Preiļos, nodarbojas ar visa veida bezstrīda piedziņas darbībām — brīdinājumu un uzaicinājumu izsūtīšanu, lēmumu pieņemšanu par bezstrīdu piedziņu, nodrošinājuma veikšanu mantai, visa veida pārreģistrācijas liegumu uzlikšanu, skaidras naudas izņemšanu, mantas aprakstīšanu, inkasso jeb naudas noņemšanu no bankas konta.

Savukārt reģionālās iestādes kompetencē ir strīdu piedziņa — pieteikuma iesniegšana tiesā par nodokļa parāda piedziņu, tiesas spriedumu izpilde, mantas realizācija, valsts kā kreditora interešu pārstāvēšana dažādu līmeņu tiesu instancēs, brīdinājuma izsūtīšana par maksātnespējas pieteikuma iesniegšanu, atsevišķos gadījumos ziņojuma sniegšana Finanšu policijas pārvaldei.

— Kādas piedziņas darbības galvenokārt tiek veiktas?

— Likumdošanā atļautās piedziņas darbības veicam saprāta robežās un cenšamies strādāt ar katru parādnieku individuāli. Piemēram, ja mēs redzam, ka parāds ir 10 000 latu, uzliekam bankas kontiem inkasso 1000 latu apmērā. Pēc šīs summas nomaksas inkasso uzliekam atkal noteiktai summai. Pašsaprotami, ka, uzliekot inkasso uz visu ienākošo naudu bankas kontā, uzņēmums praktiski nespēj eksistēt. Inkasso apjoms atkarīgs no uzņēmuma darbības rādītājiem.

Likums atļauj izņemt arī skaidro naudu no uzņēmuma kases, taču paredz noteiktu naudas summu atstāt darbinieku algu nodrošināšanai. Šādos gadījumos trīs dienas pirms algu izmaksas uzņēmums iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam algu sarakstu, norādot summu, kas nepieciešama algu izmaksai. Algu izmaksai nepieciešamā summa tiek atstāta uzņēmuma rīcībā, bet atlikusi nauda — izņemta.

FAKTI:

■ Kopumā šī gada 8 mēnešos tika veiktas 15 783 dažādas piedziņas darbības: izņemot skaidro naudu, iekasēti 42,2 tūkstoši latu, bet veicot inkasso — 465,2 tūkstoši latu;
■ Sociālās apdrošināšanas iemaksu parāda segšanai no kopējās piedzītās naudas summas, 5,5 miljoniem latu, tika novirzīti 3,1 miljons latu jeb 43,9%;
■ Maksātnespējas procesa gaitā izdevās piedzīt 503 119 latus;
■ Maksātnespējas procesa gaitā ir bijuši 4 sanācijas gadījumi, 49 bankroti, no kuriem 14 lietas tika iesniegtas VID Finanšu policijas pārvaldē par kopējo nodarīto zaudējumu valstij 1 019 691 latu apmērā;
■ Par uzņēmuma maksātnespējas pieteikuma neiesniegšanu saskaņā ar Krimināllikuma 214. panta 1. daļu Finanšu policijā tika iesniegtas 17 uzņēmumu lietas, no kurām 15 gadījumos ir ierosinātas krimināllietas. Šobrīd reāli notiesāti 3 uzņēmumu vadītāji, 5 lietas atrodas izmeklēšanā.

— Kāpēc tiek uzsākti maksātnespējas procesi?

— Maksātnespējas pieteikumu ir tiesīgs iesniegt arī VID, taču, kā liecina mana prakse, visbiežāk maksātnespējas pieteikumu iesniedz pats uzņēmuma īpašnieks vai amatpersona. Apstākļi var būt visdažādākie, piemēram, uzņēmums nespēj norēķināties ar kreditoriem, nespēj atgūt parādu no debitoriem, kā rezultātā uzņēmuma bilances pasīvi pārsniedz aktīvus un uzņēmums vairs nespēj pildīt savas saistības. Tas var notikt arī īpašnieka bojāejas vai nāves gadījumā.

— Kas seko maksātnespējai?

— Maksātnespējas procesa gaitā kreditori nolemj, kādu maksātnespējas risinājumu pieņemt, balstoties uz likuma «Par uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību maksātnespēju» 7. pantu. Pavisam ir trīs maksātnespējas stāvokļa risinājumi — mierizlīgums, sanācija vai bankrots. Lielākajā vairumā no VID Latgales reģionālās iestādes uzskaitē esošajiem parādniekiem (to šobrīd ir 181) tiek uzsākta bankrota procedūra, taču jāatzīmē, ka šogad reģionā bija arī 4 sanācijas gadījumi, no kuriem divos gadījumos tika pilnīgi apmierinātas visu kreditoru prasības, un valsts atguva vairāk kā 45 tūkstošus latu lielu nodokļu parādu. Pašreiz sanācijas plāns tiek realizēts SIA «Daugavpils televīzijas studija».

— Kādos gadījumos maksātnespējas procesā lietu materiāli tiek iesniegti Finanšu policijā?

— To pieļauj spēkā esošā likumdošana, lai sauktu pie atbildības tos nodokļu parādniekus, kuri ir radījuši ievērojamus zaudējumus valstij.

— Vai Valsts ieņēmumu dienests ir tiesīgs apķīlāt mantu?

— Lēmumu par bezstrīda piedziņu, kuru nodokļu maksātājs ir tiesīgs pārsūdzēt augstākstāvošai institūcijai, tātad, VID ģenerāldirektoram. Ja VID ģenerāldirektors šo lēmumu atstāj spēkā, tad nodokļu maksātājam ir tiesības griezties tiesā. Attiecībā uz nekustamo īpašumu VID rūpīgi izvērtē informācijas pieprasījuma nepieciešamību no apgabaltiesas zemesgrāmatu nodaļām, jo saskaņā ar Zemesgrāmatu likumu par informācijas sagatavošanu pēc pieprasījuma, VID ir jāmaksā kan-

ceļas nedeva. Šogad veiksmīgi pēc tiesas sprieduma esam realizējuši mantu 62 gadījumos 92,8 tūkstošu latu apmērā.

— Vai VID, salīdzinot ar citiem kreditoriem, ir priekšroka?

— LR likums «Par uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību» neparedz Valsts ieņēmumu dienestam īpašas privilēģijas. Šī paša likuma 107. pantā ir noteikta kārtība, kādā tiek apmierinātas kreditoru prasības. Pirmkārt, tiek apmierinātas uzņēmumā strādājošo prasības attiecībā uz darba samaksu (tajā skaitā arī sociālās apdrošināšanas iemaksas un iedzīvotāju ienākuma nodoklis) par pirmajiem trim mēnešiem, rēķinot no dienas, kad pārtrauktas algu izmaksas, arī attiecībā uz atvaļinājuma naudu un sociālajiem pabalstiem viena gada laikā pirms maksātnespējas lietas ierosināšanas. Savukārt attiecībā uz kaitējuma atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību — par visu neapmaksāto periodu un šīs atlīdzības maksājumiem, kas izdarāmi par trim gadiem uz priekšu valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā, ja nelaimes gadījums darbā noticis vai arodslimība iegūta līdz 1997. gada 1. janvārim. Kā jau teicu, īpašu priekšrocību VID nav, lēmuma pieņemšanā visu izšķir kreditoru balsu skaits, kurš ir atkarīgs no prasījuma summas.

— Kāda šobrīd ir situācija ar sociālās apdrošināšanas iemaksu parādiem?

— Pēdējo gadu laikā situācija pakāpeniski uzlabojas. Astoņos mēnešos esam piedzinuši 3 miljonus latu. Sociālās apdrošināšanas iemaksu parādi ir prioritāri un izveidojas, mainoties ekonomiskajai situācijai, kura negatīvi ietekmē uzņēmumu darbību, kā rezultātā cilvēki zaudē darbu un uzņēmumi bankrotē, nenomaksājot sociālās apdrošināšanas iemaksas. Šobrīd norit darbs pie šādu uzņēmumu mantas izpārdošanas, taču šī manta ir zaudējusi savu vērtību un tirgū pēc tās nav pieprasījuma. Arī šo uzņēmumu produkcija nav konkurētspējīga. Tehnoloģiskās iekārtas, ar kurām strādāja pirms desmit un vairāk gadiem, nevienam šobrīd nav vajadzīgas, jo ar tādām nav iespējams ražot konkurētspējīgu preci.

G.Kraukle

Sola ņemt abonentmaksu par televīziju un radio

Presē un citos masu saziņas līdzekļos pēdējo pāris gadu laikā ik pa brīdīm parādās ziņas par to, ka visiem Latvijai Televīzijas (LTV) un Latvijas Radio (LR) produkcijas izmantotājiem, tas ir, mums, mīlie cilvēki, draud sākties grūti laika. Lieta ir tāda, ka šīs abas iestādes gatavojas no mums ņemt abonentmaksu. Esam lieli «ziņlo ekrānu» cienītāji vai ieslēdzam televizoru tikai uz «Panorāmas» laiku, ik mēnesi nāksies vērt vaļā mašīnu un noskaitīt dienīško tiesu televīzijas un radio onkuļiem un tantēm.

Oficiāli tiek pagaldots, ka LTV un LR kā sabiedrisku raidorganizāciju pastāvēšana esot apdraudēta. Tāpēc abas struktūras jau vasarā Nacionālajai radio un televīzijas padomei (NRTP) iesniegušas biznesa plānus, kas to uzskatāmi apliecina — nekādu joku vairs nebūs. Jūlija beigās «Rīgas Balsis» atradu publikāciju, kur Latvijas televīzija atzinusi, ka nespēj gūt lielākus ienākumus no reklāmas. Ja valsts nepalīdzināšot finansējumu, abonentmaksas ieviešana iedzīvotājiem ir neizbēgama.

Cik noprotams, valsts negrasās no savas puses palielināt televīzijas naudas maka biežumu. Daudz vieglāk ir piekrist LTV un LR uzmanīgajai un jau pāris gadus ilgajai dīkšanai, ka jāatļauj šiem tēriņiem prasīt naudu no skatītājiem un klausītājiem. Saeimas Budžeta apakškomisija jau labu laiku atpakaļ ir piekritusi abonentu maksām, vienīgi iebilst, ka prasītā summa cilvēkiem nebūšot pa kabatā. Izrādās, pirms trim gadiem NRTP savā projektā paredzēja, ka maznodrošinātajām ģimenēm jāmaksā 60 santīmi, bet pārējiem — pusotrs lats mēnesī.

Toreiz LTV un LR «dedzīgums» tika piebremzēts. Šķiet, ka pagaidām vēl arī nav izlēmts, cik tad naudas būtu jāņem, lai mēs dikti nespārdītos pretī, bet tajā pašā laikā lai būtu pietiekami arī viņu bezbēdīgai pastāvēšanai. Iet runa par to, ka abonentu maksa varētu būt no 10 līdz 30 santīmiem mēnesī, dažos variantos mums piedāvā šķirties no 50 santīmiem un pat latu. NRTP priekšsēdētāja vietnieks Baldurs Apinis min, ka «pašlaik ir runa par sabiedrisku raidorganizāciju finansēšanas sistēmas nomaiņu. Par pašu principu. Un nekādi triki nebūs — abonentu maksa būs nauda, ko cilvēki no savas kabatas maksās vēl papildus klāt nodokļiem». Paredzēts, ka maksu varētu iekasēt «Latvenergo».

Ja valdība neuzskata par iespējamu LTV palīdzēt, tad, domājot, par tālāko televīzijas likteni, ir jājautā pašai sabiedrībai: vai viņa vēlas skatīties sabiedrisku televīziju vai vēlas vieglu izklaidi, kas pār to jau gāžas bezizmēra daudzumā. Ja no Latvijas televīzijas prasīs nodarboties ar komercdarbību un palielināt ieņēmumus no

reklāmām, tad programma pārvērtīsies par vieglas izklaides, seriālu un maksas raidījumu ēteru. Tā paziņo televīzijas darboņi.

Mīlie cilvēki, neviens jau negrib televīzijā tikai seriālus un izklaides vien. Mums visiem gribas skatīties interesantus, izziņojošus raidījumus. Taču, analizējot to, ko mums ik dienas piedāvā LTV, droši varu teikt, ka es nevēlos atdot pat ne desmit, pat ne piecus santīmus tai televīzijai, kāda tā ir pašlaik. Tiesa, Latvijas televīzijas pirmajā programmā ir vairāki raidījumi, kuriem patiešām augsts reitings. Te ir runa par ziņu raidījumu «Panorāma», arī par Kārļa Streipa analītiskajiem raidījumiem.

Tas praktiski arī viss. Visādā ziņā man roka pēc to noskatīšanās tūlīt sniecas pēc pults. Ar Latvijas TV otro programmu situācija vēl bēdīgāka, jo tur skatāms vienīgi «Tofiks» (bērni tagad neticīgi klausās stāstos par trīsdesmit vai četrdesmit gadus seniem laikiem, kad lieli un mazi ar patiku skatījās bērnu raidījumus). Kur tagad palikuši labestīgie, jautrie, zinātkārie varoņi? Pat zīmētie kaķi televīzijas ekrānā vairāk līdzinās nelaimīgām «bomžim» vai dzērājam ar biete līdzīgu sarkanu degunu nekā mīlam radijumam, ar kuru gribētos parunāties.

Reiz kāds paziņa ironiski noteica, sak, žēl gan man tās televīzijas, viņiem tak nav naudas pat jaunus galdus nopirkt — kā ieslēdzu televizoru, tā šie pie viena galda un tik runā, un tik runā. Tā jau ir, ka mūsu televīzijas meistarū darba diena sastāv pārsvarā no apaļo, stūraino vai kādas citas formas galdu organizēšanas.

Starp citu, interesanta lieta — televīzijas un radio vadītāji uzsver, ka abonentu maksa ir Eiropā aprobētā sistēma. Iespējams, ka tā arī ir, tikai Eiropā televīzijas kanāli ir daudz saturīgāki un profesionālāki, tātad iedzīvotājiem ir par ko maksāt. Kaimiņiem igauniem, piemēram, ir viens valsts pilnībā finansēts kanāls, tā saukta valsts televīzija. Taču šajā kanālā jūs neredzēsiet reklāmu. Var jau saprast, televīzija mēģina nopelnīt, taču cik apmierināti ar to ir skatītāji?

Kad «Novadnieka» redakcijā nesen viesojās komercitelevīzijas TV 3 pārstāvji, lai iepazīstinātu ar šīs sezonas jaunumiem, pajautājam viņu viedokli par maksas televīzijas ieviešanu. Tas bija viennozīmīgs — valsts televīzija mēģina sēdēt uz vairākiem krēsliem, tas ir, saņemt valsts finansējumu, pelnīt no reklāmas un piedevām ņemt maksu no skatītājiem. Lai gan valsts piešķirtais budžeta finansējums jau nav nekas cits kā mūsu pašu nauda, ko esam samaksājuši nodokļos.

Kā šis jautājums atrisināsies, pagaidām grūti spriest. NRTP jau septembrī bija plānojusi Saeimā iesniegt labojumus Radio un televīzijas likumā, paredzot, ka LR un LTV var tikt finansēti no abonentu maksām.

Izmantotas «Rīgas Balss» publikācijas.
L.Kirillova

TĀ DZĪVO NOMALĒ

Pagasta centrā dzīvot negribu

1995.gadā Zenta un Jānis Bindari sākuši saimniekot savās mājās Sīļukalna pagastā un šajā laikā daudz darijuši sētas labiekārtošanai — pārbūvētas un atjaunotas saimniecības ēkas, iekopts pagals un šogad uzsākta arī jaunās dzīvojamās mājas celtniecība.

Bindaru mājas atrodas Ošas krastā. Blakus upei ierīkoti koka soliņi un galdiņš, kur pasēdēt, pārmit kādu vārdu par ikdienas rūpēm vai atpūsties. Bērniem vasarā upe ir visiecienītākā vieta, jo tur var gan peldēties, gan vizināties ar plostu, gan vērot, cik krāšņi zied ūdensrozes. Saimniece saka, ka upe ir galvenais ūdens avots, jo to izmantojot gan pašu pārtikšanai, gan lauksaimniecībā. Akas mājās nav, un agrāk arī nav bijusi nepieciešamība to ierīkot. Tagad akas trūkums ir problēma, kuru tuvākajā laikā plānots risināt.

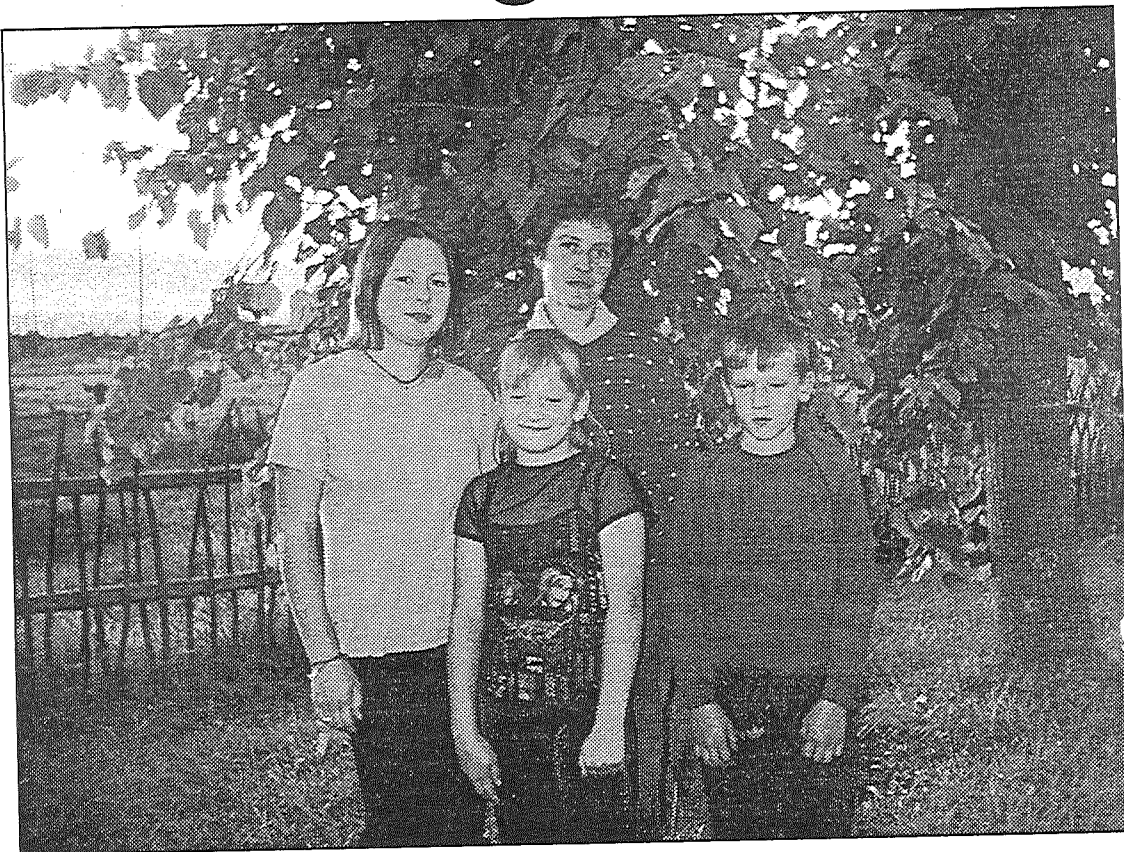
Iebraucot Bindaru mājās, jūtams, ka šeit dzīvo un strādā cilvēki, kam rūp skaistums ikdienā. Prasmīgi veidotie koku griezumai un puķu stādījumi ir saimnieces Zentas roku darbs. Viņa piedalījusies apzaļumošanas un mājas labiekārtošanas semināros, kā arī talmācības kursos apguvusi sētas sakopšanas iemaņas, un tagad iegūtās zināšanas lieti noder. Lauku sētas iekārtojumam jābūt tādām, lai tur būtu saimniecības,

dzīvojamā, atpūtas daļa, stāsta Zenta Bindare.

Atbalsts saimniecībā ir Bindaru ģimenes bērni. Vecākā meita Līvija mācās Rudzātu vidusskolas 10. klasē, dēls Jānis 5. klasē un meita Zane 4. klasē. Katru rītu visi trīs ar velosipēdiem mēro 9 kilometrus garo ceļu uz skolu.

Zemes apstrādāšanas un ražas novākšanas tehniskās lietas ir saimnieka Jāņa Bindara uzraudzībā. Cik iespējams, saimnieks pats veic lauku darbus, bet dažkārt vajadzīga arī kaimiņu palīdzība. Jāprasa kādam nokult labību vai citādi izpalīdzēt ar tehniku, taču tas nav šķērslis, lai apsaimniekotu aptuveni 20 hektārus zemes. Agrāk savu īpašumu reģistrējuši kā zemnieku saimniecību, bet Zentas kundze saka, ka likumi pārāk ātri mainoties un sarežģīta ir dokumentu kārtošana.

Viens no ģimenes peļņas avotiem ir ķiploku audzēšana. Pagājušā gadā tos iestādījuši aptuveni 1 hektāra platībā, taču šogad paredzēts stādīt mazāk, jo ķiploku cenas strauji kritušas. Ja pagājušajā gadā par kilogramu maksāja latu, tad šogad tikai 45 santīmus. Ķiplokiem nepieciešama speciāla kaltešana. Ja tos audzē vairumā, tad mājas apstākļos to darīt ir apgrūtināts. Izveidojies arī savs pircēju loks. Zentas kundze saka, ka bērni ir lielākie palīgi ķiploku audzēšanā un ar šo darbu varot nopelnīt skolas naudu.

● Zenta Bindare kopā ar bērniem Līviju, Zani un Jāni. Fotografēšanās brīdī saimnieks Jānis Bindars bija devies strādāt lauku darbus.

Bindaru ģimenes saimniecībā ir četras govīs, viena tele, divi lielie bulļi un vairāki teļi. Saimniece atzīst, ka ar jaunlopu audzēšanu būtu izdevīgi nodarboties, jo tiem jāvelta mazāk laika. Lopu aploksam ir ierīkots elektriskais gans un pievienotais sūknis atvieglo

ūdens piegādi. Neliels ienākums ir no a/s «Preiļu siers» nodotā piena, vismaz pārliecība, ka saņems pelnīto naudu. Privātajiem uzpircejiem uzticības nav, jo daži jau esot pazuduši ar visu naudu.

Par to, ka Bindaru ģimenes dzīvesvieta atrodas tik tālu no pagas-

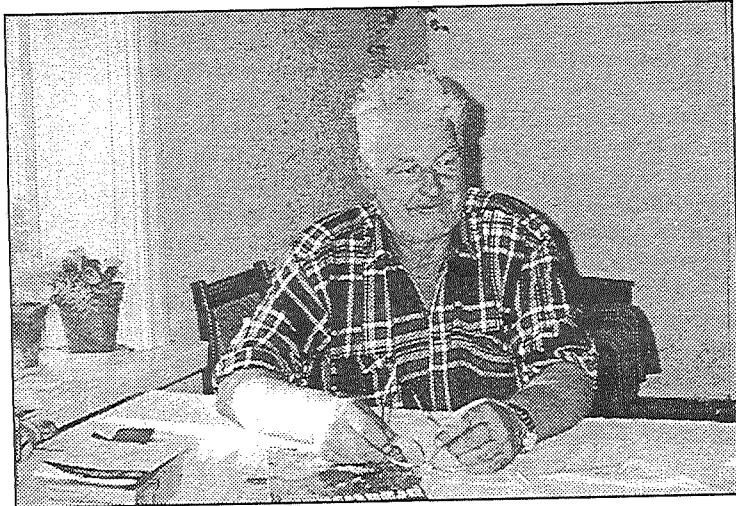
ta centra, viņi neuztraucas. Ko gan tur centrā iesāksot, jo darba tāpat neesot? Pagasta pašvaldības rūpes viņi novērtē un saka paldies. Nav slikti dzīvot pagasta nomalē, ja ir nodrošināta satiksme. Jāturpina vien iesāktais un jāceļ sava saimniecība, jāizskolo, jāizaudzina bērni.

Mežu ielokā ar skatu nākotnē

Eriņu ģimene dzīvo skaistā vietā. Saimnieks stāsta, ka visjaukāk ir tad, kad zied ievas — viss balts un smaržo. Pavasara rītos pāri pļavai varot redzēt, kā aļņi ganās, jo Eriņu mājas ir purvu ieskaudas.

Albets Eriņš kādreiz dzīvojis Sīļukalna pagasta Grigos. 1960. gadā atnācis uz «Ūzulu» mājām un sācis visu no nulles, bet tagad kopā ar sievu Karolinu apsaimnieko 68 hektārus zemes. Lauku apstrādes darbus viņš veic pats un palīdz arī bērni. Zeme šajā apvidū ir auglīga. Šogad no iesētās tonnas elites šķirnes miežu, iekultas 11 tonnas graudu, pat bez miglošanas, un novākta arī liela kartupeļu raža. Tos saimniecībā audzē 2 hektāru platībā un izmanto gan pārtikai, gan lopbarībai.

Lielu postu saimniecībai nodara blakus esošā Ošas upe, applūdinot pļavas. Tā esot aizsērējusi, tāpēc nespēj pavasaros un rudenos savākt lielo ūdens daudzumu, arī bebrī savu darijuši. Valstij nav līdzekļu, lai atūrinātu upes gultni. Ar dabas untumiem jāsamierinās

● Alberts Eriņš — optimistisks un darbīgs saimnieks Sīļukalna pagasta nomalē.

vien ir, citur nepārcelsies. Kā tic saimniece, Galēnos līst, pie mums plūst.

Eriņu ģimenē ir pieci bērni — 4 dēli un meita. Vecākais dēls Juris strādā Gaigalavas mežniecībā. Andris, Jānis un Staņislavs ir precējušies un kopā ar ģimenēm darbojas savās saimniecībās. Dēli vecākiem ir atbalsts, jo Andrim ir kombains graudu nokulšanai, to ties Staņislavs palīdz sagādāt sie-

nu un skābbarību.

Meita Aija strādā pie saimnieciskiem Dānijā. Viņas darbs ir saistīts ar bekonu audzēšanu. Tiek apgūtas jaunākās saimniekošanas metodes un tehnoloģijas. Strādājot Dānijā, Aija gūst pieredzi, lai to varētu izmantot, ierīkojot lopu audzētavu vecāku mājās. Alberts Eriņš plāno drīzumā blakus esošajā ēkā audzēt bekonus un ap 40 liellopu. Pašlaik jau uzsākti ne-

piecišāmie labiekārtošanas darbi.

Eriņa kungs ir pārliecināts, ka bez izglītības tagad nav ko darīt. Visi viņa bērni ir izskoloti. Pašam ir vidējā izglītība, bet vairāk jau viņš esot praktiķis un daudz mācījies no dzīves un savas pieredzes.

Saimnieka hobijs ir mežs. Pieķeršanās tam radusies jau bērnībā. Eriņa kungs ir mednieks. Agrāk bijis «Mistrainīša» mednieku kolektīva biedrs, taču tas likvidējies, tāpēc tagad ir Ošamalas mednieku kolektīva sastāvā. Istabā var apskatīt medību trofejas, gan paša iegūtās, gan atrastās.

Alberts Eriņš nodarbojas arī ar biškopību. Tēvam agrāk piederējusi drava ar 30 bišu saimēm, no tā laika arī radusies pieķeršanās šādai nodarbei. Pašam tagad pieder drava ar 12 bišu saimēm. Iegūtais medus paliekot pašiem un tuvākajiem draugiem.

Savā saimniecībā Alberts plāno ierīkot 4 hektārus plašu zivju dīki. Agrāk varējis makšķerēt zivis un ķert vēžus tepat Ošā, bet tagad vairs to neesot. Tā kā apstākļi ļauj tepat ierīkot zvejas dīki, tad drīzumā ar makšķerēšanu varēs nodarboties gan tēvs, gan dēli, kas zivis

ķert brauc pat uz Lubānu.

Saimniece Karolina rūpējas par sētas vizuālo izskatu. Pagals un košie puķu stādījumi rada patīkamu vidi. Viņas pienākumos ietilpst arī maizes cepšana. Lai sekmīgāk veiktos šis darbs, tikušas pārmūrētas krāsnis. Arī saimniecības lietas ir Karolinas pārziņā. Šobrīd tiek turētas 5 govīs un 2 teles. Pienā nodod a/s «Rīgas piensaimnieks» un par to regulāri saņem samaksu.

— Kas gan vainas nedzīvot pagasta nomalē — saka saimnieks. Autoveikals pārtiku ievēd pagalmā. Katru ceturtdienu pavaldības automašīna bez maksas ved uz pagasta centru. Pagasta vecis mums ir zelta vērts. Izkārtojis tā, lai kursētu maršruta autobuss, tāpēc nokļūšana līdz Preiļiem vai Varakļāniem problēmas nesagādā.

Eriņa kungs ir pret teritoriālo reformu, jo uzskata, ka pēc tās stāvoklis tikai pasliktināsies. Cilvēki dosies uz pilsētām. Tā jau reiz esot bijis. Savs pagasts ir savs pagasts, un savs pagastvecis ir savs pagastvecis.

KULTŪRAS MANTOJUMS

Gadsimtiem pa pēdām Vārkavas pagastā

*No beigums. Sākums laik-
raksta 69. numurā*

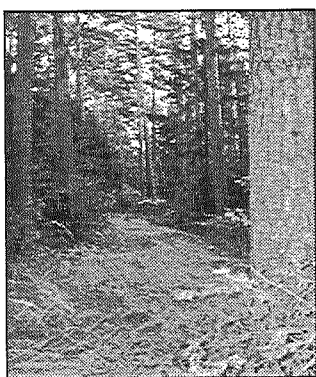
Nedz pētnieciskajos materiālos, nedz publicistikā nav pieejama plaša informācija par Vārkavas pagasta Bučku senkapiem. Vienīgais «Novadnieka» rīcībā esošais ziņu avots par šo aizsargājamo objektu ir emigrācijā dzīvojušā un mirušā vārkavieša, bijušā pagasta vecākā Ontona Dzeņa (1890.-1974.) tri-
loģija «Muna dzeive». Tās pirmajā daļā at-
rāmas skopas ziņas par Bučkiem.

Ontons Dzeņš raksta par Pilišķu vai Bleidas, vai Bleideņas kapiem, kas atradušies pie «krievu salas un krievu zemē». Sala saukusies Buki, bet pagasta grāmatās bijis rakstīts — **Bučki**.

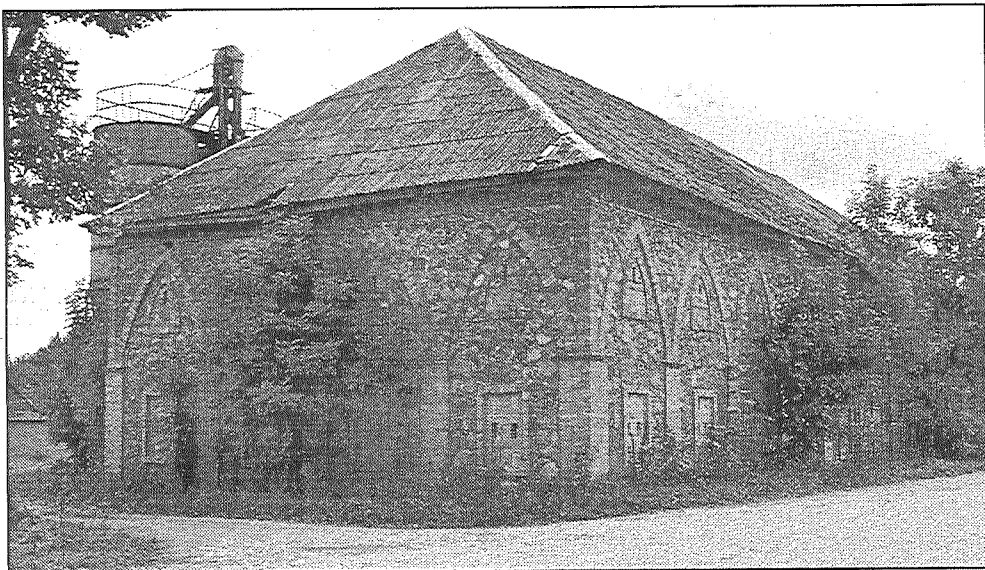
Kapi atrodas pie Bleidas ezera stūra, kalniņā. Viens mazs stūritis bijis paredzēts pareizticīgajiem, tajā paglabāti arī Vārkavas darbveža Budo mirušie bērni. Maza mājiņa bijusi atstāta arī tiem, kurus nedrīkstēja apglabāt katoļu kapos, lai gan viņi skaitījās katoļi. Kapsētā bijuši divi lieli krusti, starp vārtu stabiņiem — zvans. Ap kapiem — izraksts dziļš grāvis, bet zeme samesta grāvju kapu pusē, lai iekšā netiktu lopi.

Braucot no bijušās Zaķišu skolas, kādus nepilnus simts metrus aiz pagrieziena uz Šaripovku, ceļa labajā malā atrodas **Gavarišķu senkapi**. Te aug liels mežs, kapu uzkalniņus ieskauj pamatīgi koki, un tos grūti pamanīt.

Uzkalniņu grupas ziemeļu daļā atrodas lielākais no tiem, dienvidu daļā vēl divi, cieši līdzās esoši. Ap visiem uzkalniņiem un tajos manāmas rakumu bedres. Arheologi pieļauj iespējamību, ka apkārt atrodas vēl neatklāti kapu uzkalniņi. Kapi esot saglabājušies no bronzas laikmeta. 1928. gadā šeit veikti izrakumi. Gavarišķu senkapu pētījumi snieguši interesantas ziņas par apbedīšanas paražām vietējā novadā vienu gadu tūkstoši pirms Kristus dzimšanas. Apmēram 0,85 metrus augstā uzkalniņā atsegts kāds ziemeļaustrumu — dienvidaustrumu virzienā orientēts apbedījums. Mirušais ticis noguldīts uz sešām paralēlu akmeņu rindām tā, ka tās atradās zem galvas, pleciem, jostas vietas, iegurņa kauliem, ceļgaliem un pēdām. Zem ak-

● Gavarišķu senkapi un teikā minētais Rozes kalns dabā viens no otra nav atšķirami. Sēnotāji savās gaitās te droši vien mierīgi brien pāri.

● Borkovas muižas noliktava — klēts ir iekļauta valsts aizsargājamo pieminekļu projektā. Skaistā ēka ar neogotikas formām, smailloka armādu un dekoratīvajām logailām ir privātpašums. Tā ir pamatīga un lepna būve, un lietpratīgu roku sakopta varētu kļūt par saimnieku lepnumu. Pagaidām tās skaistumu aizsedz sīki krūmi un veca piebūve. Foto: M.Rukosujevs

meņiem bija ar pelniem un ogleņiem sajaukta zeme, bet uz tiem deguma pēdu nemanīja. Acīmredzot, pirms mirušā apbedīšanas kapa vieta šķīstīta ar uguni, kas atbilda tā laika ticējumiem. Uzskatīja, ka līdz ar to šī vieta atbrīvota no visa ļaunā. Mirušajiem kapā līdzī netika dotas rotas, darba rīki vai ieroči.

Galvenais, ar ko šī apbedījumu vieta atšķiras no citiem senkapiem, ir tas, ka mirušie netika guldīti zemē izraktā kapa bedrē, bet novietoti virs zemes un tad apbērti. No tā arī veidojušies kopējie uzkalniņi. Šādi kurgānveida apbedījumi raksturīgi Eiropai un izplatīti arī Latvijā, bieži vien aizgājējs guldīts tam apkārt no akmeņiem veidotā kastē.

Ontons Dzeņš jau minētajā trioloģijā raksta, ka šo mežu saukuši par Muižas siliņu. Ceļa labajā pusē bijis liels purvs, kuru dēvējot par Tārpu purvu (ar vārdu «tārpi» domātas čūskas). Tā vidū, pēc vecu cilvēku nostāstiem, esot neliels aizaudzis ezeriņš. Pāri tekot Bleideņas upīte, kas izplūstot no Bleidas ezera un ietekot Šusta ezerā. Kādā vietā no purva meža stiepusies liekņa, kas vēlāk aizbērtā. Rakstnieks atminoties, ka šo aizbērumu saukuši par Rozes kalnu. Agrākos laikos arī Pilišķos dzīvojuši sievietes vārdā Roze.

Siena plaujas laikā, raksta Ontons Dzeņš, atbraucis arheologs, salīdzinājis strādniekus un dienvidaustrumu pusē no Rozes kalna sācis rakties paaugstinājums, kuri izskatījušies kā apaugušas celmu vietas. Atklājies, ka tur atrodas senie kapi, kuros mirušie guldīti uz zemes un pēc tam apbērti. Tā arī veidojies paaugstinājums, kas pat pēc sim-

tiem gadu nav nolīdzinājies. Visiem bijis liels pārsteigums par šiem kapiem, par kuriem neviens neko nebija dzirdējis, vēsta rakstnieks. Acīmredzot, viņš spriež, kādās vecu laiku grāmatās tie tomēr bijuši norādīti, jo kā citādi arheologs būtu zinājis, ka šeit ir kapi?

Ja priekšstats par Gavarišķu senkapiem veidojas, saliekot kopā no dažādiem avotiem gūtas informācijas drusklas, tad teika par **Rozes kalnu**, kas atrodas pie senkapiem, joprojām ir dzīva arī šīs paaudzes cilvēku atmiņā. Tas ir tāds pats kā daudzi citi tautā glabāti romantiski nostāsti par jūtām starp bagāto un nabadzīgo. Šajā gadījumā — par skaisto un bagāto Rozi, kura iemīlējusi nabadzīga zemnieka dēlu. Bet mīlestība bijusi nelaimīga, un tāpēc viņa sev padarījusi galu. Šeit apbedīta un kalns nosaukts meitenes vārdā. Kāpēc šim jūtām bijis tāds traģisks iznākums, uzzināt neizdevās.

Iepriekš minētie senkapi atradās žurnālistiem reti apmeklētās pagasta vietās, bet **Dovales senkapiem**, tos nezinot, gan ir braukts garām desmitiem reižu, jo pa šo ceļu no Preiļiem var nokļūt Vecvārkavā. Pie kāda meža stūra tautas nama direktore Elvīra Āboliņa un pagasta plānotāja Inta Klindžāne liek pieturēt un norāda senkapu vietu. Ziņas par šiem kapiem nav atrodamas arī bibliotēkās un pat ne pieminekļu aizsardzības rajona inspekcijā, te nav veikti arī izrakumi.

Nedaudz vairāk, bet skopas ziņas uzejamas vēl par diviem — **Ančkinu senkapiem I un II**. Pirmie no tiem attiecas uz 9.-12. gadsimtu un ir stipri izpostīti, jo tajos veikta lauk-

saimnieciskā darbība. Ančkinu II senkapos 1906. gadā atrastas bronzas greznuma lietas, uzspraužamie piķu galos. Gadu vēlāk Vārkavas muižas īpašnieks M.Reuts veicis izrakumus. Atradis stiklam līdzīga materiāla kastīti ar dokumentiem, kas bijuši rakstīti uz pergamenta. Izrakti arī naudas gabali, šķēpu uzgaļi, cirvji, gredzeni, rokas sprādzes un citas rotaslietas no bronzas. Pēc arheoloģijas speciālistu ziņām šie priekšmeti nodoti antropoloģijas muzejā pie Keizariško zinību akadēmijas Pēterburgā. Vietējie iedzīvotāji stāsta, ka arī 1937.-1940. gadā šeit notikuši arheoloģiskie izrakumi.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai iesniegts saraksts ar tiem Preiļu rajonā esošajiem objektiem, kas būtu no jauna jāņem valsts aizsardzībā. No Vārkavas pagasta šajā projektā iekļauta Borkovas muižas klēts.

Senais Vārkavas pagasts aizņēma plašu teritoriju un robežojās ar Rudzētu, Jasmuižas, Preiļu un Līvānu pagastiem. Tagad Vārkavas pagasts aizņem tikai 31 procentu no agrākās teritorijas. Nosaukumu pagasts ieguvis, pārveidojoties vārdam «vorkaļš» (vara kalējs). Šis novads apdzīvots sen un bieži. To liecina arī pagasta teritorijā esošie senkapi. Galvenais ir tos zināt, pasargāt un nodot glābšanā nākošajām paaudzēm. Tā arī tiek darīts. Vietējās pamatskolas, bibliotēkas un tautas nama darbinieku savāktie informatīvie materiāli pašlaik nodoti pagasta novadpētniecības muzejā, kuru vada Solvita Deidule.

L.Rancāne

PAŠVALDĪBĀS

Jersikas pagastā

■ **PIEŠKIR LIETOŠANĀ BRĪVĀS ZEMES.** Diviem pagasta iedzīvotājiem lietošanā piešķirta zeme 4,9 un 2 hektāru platībā no rezerves zemju fonda.

■ **PALĪDZ LĪVĀNU SLIMNĪCAI.** Jersikas pagasta padome piešķirusi materiālu palīdzību Līvānu slimnīcai 50 latu apmērā. Šī nauda nepieciešama urīna analizatora iegādei.

■ **PABALSTA VECOS ĻAUDIS UN INVALĪDUS.** Četriem gados veciem pagasta iedzīvotājiem piešķirta materiāla palīdzība. Segti ar medicīnas pakalpojumiem saistīti izdevumi, divām sievietēm piešķirts pabalsts Ls 2,50 aprūpes veikšanai mājas apstākļos. Kāda bērna invalīda ārstēšanai piešķirti 20 lati.

■ **ATBALSTA STUDĒJOŠOS.** Diviem skolēniem, kas mācās Jelgavas amatu skolā un Ogres amatniecības vidusskolā, piešķirts pabalsts 15 latu apmērā katram līdz šī mācību gada beigām.

■ **NODROŠINA AR MALKU.** Diviem vientuļiem pensionāriem, kā arī kādam iedzīvotājam, kas cietis Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanā, piešķirta traktora krava malkas. Pagasta padomei malkas krava izmaksā 13 latus. Veciem, vientuļiem pensionāriem, I. grupas invalīdiem un Černobiļas AES avārijas seku likvidētājiem šī palīdzība ir bezmaksas. Diviem pagasta iedzīvotājiem malkas piegāde atteikta, jo viņiem ir bērni, kas spēj vecākus apgādāt.

■ **APĢĒRBS UN APAVI DAUDZBĒRNU ĢIMENEI.** Kādai daudz bērnu ģimenei līdz šī budžeta gada beigām piešķirts pabalsts 60 latu apmērā. Šo palīdzību vecāki nesaņēms skaidrā naudā. Par noteikto summu pašvaldības darbinieki bērnus nodrošinās ar apģērbiem un apaviem.

■ **ATMAKSĀ CEĻA IZDEVUMUS ĢIMNĀZISTIEM.** Trijiem jauniešiem, kas dzīvo Jersikas pagastā, bet mācās Preiļu Valsts ģimnāzijā, pašvaldība nolēmusi segt ceļa izdevumus Ls 6,40 apmērā mēnesī.

■ **BRĪVPUSDIENAS NEATKARĪGI NO PIERAKSTA.** Jersikas pagasta padomes deputāti vienojās piešķirt brīvpusdienas (Ls 0,15 dienā) visiem pamatsskolas skolēniem neatkarīgi no to dzīvesvietas un pieraksta. Tiem Jersikas pagasta iedzīvotājiem, kas mācās Līvānu ģimnāzijā un Līvānu 2. vidusskolā, daļēji tiks dotētas pusdienas (Ls 0,15 apmērā). Pašvaldība pieprasījusi no skolām to audzēkņu sarakstu, kas pusdieno skolas ēdnīcā. Tas darīts tādēļ, lai pašvaldība pārliecinātos, ka piešķirto naudu bērni tiešām izmanto lietderīgi — paēd siltas pusdienas nevis tikai našķus.

■ **LEPOJAS AR SAVIEM UZNĒMĒJIEM.** Jersikas pagasta padomes priekšsēdētāja Maija Spūle puda gandarījumu par pagasta teritorijā esošajiem rūpniecības uzņēmumiem, kas veiksmīgi darbojas un domā par attīstību. SIA «Adugs» plāno noteiktiem attīrīšanas iekārtu būvprojekta izstrādi Jersikas pagasta Iesalnīkos. Savukārt uzņēmums «Daugulis un Ko» pašlaik būvē jaunu ēku korpusu un vēlētos netālu no tās izveidot ūdenstilpni, ko būtu iespējams izmantot neparedzētiem gadījumiem.

Rožupes pagastā

■ **LĪVĀNU NOVADA ROŽUPES PAMATSKOLĀ GADOS JAUNS SKOLOTĀJU KOLEKTĪVS.** Darbu pamatskolā šoruden uzsākuši pieci jauni skolotāji. Ārpusklases darba organizatoras pienākumus veiks un krievu valodu skolēniem mācīs Irēna Seladina. Četriem jaunajiem pedagogiem Rožupes pamatskola ir pirmā darba vieta: Anitai Grauziņai, kura ir direktores vietniece mācību darbā un angļu valodas skolotāja, Aivim Ersonam, kurš ir amatu mācības skolotājs, Ingai Slicai, kura māca ģeogrāfiju, un Liānai Loginovai, kura pasniedz vēsturi. Mācību gads pamatskolā sākas ar projektu nedēļu, tās tēmas — pagasta iedzīvotāju anketēšana par vides jautājumiem, kā arī gatavošanās skolas jubilejai, ko plašāk atzīmēs 24. novembrī.

Šogad aprit 100 gadi, kopš Rožupē dibināta skola, bet pašreizējā pamatskolas ēka svinēs 40. pastāvēšanas gadskārtu.

APSVEIKUMI

24. septembris — Agris, Agrita.
25. septembris — Rodrigo, Rauls.
26. septembris — Gundars, Kurts, Knuts.
27. septembris — Ādolfs, Ilgonis.
28. septembris — Sergejs, Svetlana, Lana.
29. septembris — Miķelis, Mikus, Miks, Mihails
30. septembris — Elma, Elna, Menarda.

Riebiņu pagasta iedzīvotāju **Tatjanas** un **Jāņa Grikovu** pirmais bērniņš — meitiņa **Viktorija** piedzima 13. septembrī. Jaunajai ģimenei šis laiks pilns ar priecīgiem notikumiem. Vasarā Tatjana absolvēja medmāsu skolu Daugavpilī, 1. septembrī Preiļu baznīcā notika viņas un Jāņa laulības, bet tagad ģimenē ienākusi mazulīte. Vienlaikus Tatjanas vecāki Lūcija un Jevģēnijs pirmo reizi iekļuvuši vecvecāku godā, Viktorija ir viņu pirmais mazbērns. Jaunā māmiņa un mazulīte pirmajos mēnešos pēc slimnīcas pie viņiem arī dzīvos.

Jāņa māte un tēvs jau daudzus gadus ir aizsaulē, par viņu rūpējās vecmāmiņa Veronika. Viņai auklējama jau trešā mazmazmei!

Krustvecāki mazulītei nolūkot, tikai pagaidām viņiem pašiem vēl nekas nav teikts. Meiteni kristīs Preiļu vai Riebiņu baznīcā.

Mazajai Viktorijai kājiņas slimnīcā sildīja baltas vilnas dzijas zeķītes. Tās noadīju, gaidot bērniņu, stāstīja Tatjana. Zināju, ka piedzims tādā laikā, kad slimnīcā vēsi. Maigi lūkojoties mazulītē, viņa saka, — skropstas meitai no tēta, bet deguntiņš — mamma.

Tatjana pateicās ārstiem Larisai Bogdanovai, Jurim Kļaviņam, vecmātei Jekaterinai, bērnu mātai Elicijai un pārējiem nodaļas darbiniekiem par sirsniņu un iejūtību.

Turku pagasta iedzīvotājas **Valijas Kokinas** dēls piedzima 19. septembrī. Mazulīti sauks **Egons**. Valija un zēna tētis **Mārtiņš** šo vārdu izvēlējušies par godu vecēvam. Mārtiņa vecāki Maija un Egons dzīvo tālu — Limbažu rajonā. Viņiem tagad ir trīs mazbērnu pulciņš.

Valijas tētis miris pirms daudziem gadiem, bet māte Silvija no sirds priecājas par pirmo mazbērniņu.

Puisīti kristīs Līvānu baznīcā, krustmātes gods tikšot Valijas mātai, bet krusttēvs pagaidām vēl nezināms. Savam bērniņam Valija novēl visu labāko, bet galvenais — tādu veselību kā mammai un tētim.

Māmiņa teica paldies visiem dzemdību nodaļas darbiniekiem.

Daudz laimes, mazo gaviļņiek!

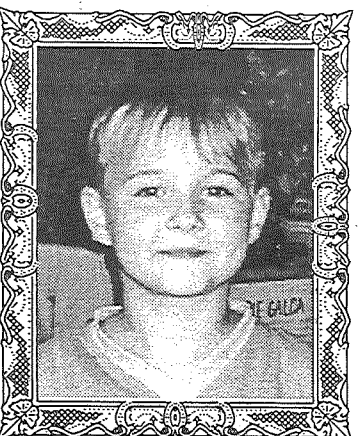
KRISTĪNE IVBULE («Pasaciņa») sesto dzimšanas dienu svinēja 18. septembrī. Kristīne ir draudzīga un ar visiem atrod kopīgu valodu. Meitene ir arī čakla dežurante grupiņā, palīdz auklītei un audzinātājai mazajos, bet ļoti svarīgajos darbiņos. Kristīne atzīst, ka rotaļājoties viņai visbiežāk patīk tēlot saimnieci, darboties ar leļļu trauciņiem kafejnīcā. Tur viņa arī gribētu strādāt, kad izaugs liela. Labākais draugs ir Deniss.

Vakar dzimšanas diena bija **DĀRIJAI PODBERECKAI** («Pasaciņa»). Meitenītei šī ir otrā jubileja mūžā, un audzinātājas viņu raksturo kā ļoti patstāvīgu un apķērīgu bērnu. Dārija pati pārd, viņu nevajag barot, garšo viss, ko auklīte liek galdā, arī ar diendusu problēmu nav. Dārija bērnudārzā pierada ātri, pavisam drīz jau kļuva droša un darbīga. Audzinātāja stāsta, ka mazās meitenītes mīļākā rotaļlieta esot konstruktors. Dārija ir ļoti draudzīga, nekad nevienam nedara pāri.

Pirms sešiem gadiem 16. septembrī pasauli ieraudzīja **RAIVIS DRIKSNA** («Rūķīši»). Saviem gadiem viņš ir gana nopietns zēns, arī ļoti strādīgs. Vasarā viņš ir labākais palīgs dzedziņam un vecmāmai lauku darbos — pie siena sagādā vai ravēšanā, kas Raivim ļoti patīk. Laukos vīru darbu pietiek, piemēram, jāpalīdz vecēvam labot *pukšinu* jeb mazo traktoriņu. Raivim ir māsiņa Reina, bet puīša sapnis ir strādāt par policistu kā krusttēvs. Šobrīd Raivis ir aizņemts ar rūpēm par savu draugu — sunu Ami, kurš ir saslimis.

13. septembrī **ĒRIKS ARTEMEJS** («Rūķīši») nosvinēja sešu gadu jubileju. Ērikam ir brālis Oskars, kurš iet 2. klasē, abi sadzīvo draudzīgi. Vakaros pēc dārziņa Ēriks vislabprātāk dzīvojas pagalmā ar draugiem, taču laiks atrodas arī sarunām ar tēti. Tad abi virieši pārspriež dienas notikumus, pārrunā — labi vai slikti gājis dārziņā. Mājās Ērikam ir rotaļu biedrs — melns kaķis Rikis. Zēns atklāj, ka viņam negaršo ķiploki, toties patīk saldiešums un ka nākotnē viņš gribētu kļūt par policistu. Viņš reiz pat redzējis, kā policijas mašīna dzinusi pa kalā kādam *džipiņam*. Kā filmā...

14. septembrī šūpla svētkus svinēja **DIDZIS TURKOPULIS** («Rūķīši»), kurš iet vienā grupā ar savu brālēnu un labāko draugu Emilu. Vislabāk Didzim dārziņā patīk fizikultūras nodarbības, jo tās vada skolotājs vārdā Saša. Šobrīd vislielāko prieku zēnam sagādā vingrošana, taču nākotnē viņš gribētu kļūt slavens basketbolists. Didža brālis jau esot pieteicies basketbola treniņos, un to iecerējis darīt arī jūbiļārs, kurš nu ir kļuvis pilns sešus gadus vecs.

Bērnudārza «Rūķīši» 7. grupā iet **DĀVIS SKRIMBLIS**, kuram 15. septembrī palika četri gadi. Zēna mīļākā rotaļlieta ir vilcieniņš, ar kuru pa grupiņu var braukāt vai visu dienu, iztēlojoties kalnus, mežus un pilsētas. Dārziņā viņš iet nesen, tādēļ ik pa laiciņam zēns atceras mammu. Dāvis ir mīļš un mierīgs bērns, vienīgais, kas viņam negaršo, ir pupiņu zupa.

No trīsgadnieka par četrgadnieku 11. septembrī ir kļuvis **TIMURS LVOVS** («Rūķīši»). Audzinātājas viņu raksturo kā vienkāršsmaidīgu un atsaucīgu zēnu. Pagaidām īstu draugu Timurs savā grupā nav atradis, toties viņam ir maza māsiņa Jana. Garšīgākais ēdiens ir dažādas putas, sevišķi, ja tās vārījusi māmiņa. Ar savu māmiņu Timurs lepojas, viņa strādā mākslas skolā.

Audz laimīgs, mazais!

Jeļenas Kudrjašovas pirmdzimtais pasaulē nāca 19. septembrī. Jaunā māmiņa kopā ar puikas tēti **Vladimiru** mazulītim devuši vārdu — **Aleksejs**. Jeļena stāsta, — jau iepriekš zinājām, ka būs dēls, drēbītes pirkām zilā krāsā. Puisītis pasaulē nāca ģimenes dzemdībās, un Jeļena par to ir ļoti pateicīga savam vīram. Bez Vladimira atbalsta man būtu klājies daudz grūtāk, saka Jeļena. Vīra uzmanība un gādība viņu stiprināja arī citā Jeļenai svarīgā notikumā. Šogad viņa absolvēja Daugavpils Pedagoģisko universitāti, vienlaikus pasniedzot angļu valodu Daugavpils 1. sākumskolā. Kā diplomēta pedagoģe Jeļena teica, ka bērnu audzināšot vairāk ar mīlestību, nekā rāšanos, bet arī stingrība saprāta robežās esot laba lieta.

Kudrjašovu ģimene dzīvo Preiļos, bet oficiālais pieraksts esot Silajāņu pagastā, kur dzīvo arī Vladimira vecāki Jevdokija un Pjotrs. Vecvecākiem tagad auklējams jau otrais mazdēls. Jeļenas vecākus Marinu un Jefimu tikai Alekseja piedzimšana iecēlusi omītes un opapa godā.

Jeļena pateicās ārstam Jurim Kļaviņam, vecmātei Aleksandrai, bērnu mātai Svetlanai.

JŪLIJAI GOLUBOVAI («Rūķīši») 19. septembrī palika seši gadiņi. Viņas labākā draudzene ir Alīna. Juļai ļoti patīk visi dzīvnieciņi, viņa arī sev kādu gribētu, taču pagaidām māmiņa tam nepiekrīt. Juļai patīk zīmēt un krāsot, bet nākotnē viņa gribētu taisīt skaistas frizūras. Ēšanas ziņā meitenīte ir izvēlīga, viņai ļoti garšo vienīgi kafija, ko mazā būtu ar mieru dzert vairākas reizes dienā.

IZGLĪTĪBA

Uzlabotas iespējas datormācībām

Preiļu 1. pamatskolā, sākot šo mācību gadu, skolotāju istaba tika pārcelta uz citu telpu. Tā samainījās vietām ar datormācības kabinetu. Iepriekšējā skolotāju istaba atvēlēta skolēniem un datoriem. Plašā telpa pārdalīta ar starpsienu, izveidojot divus kabinetus. Šajā mācību gadā radītie apstākļi datorzinību mācīšanai vairs nav salīdzināmi ar iepriekšējo telpu, kurā nebija dabīga apgaismojuma un normālas ventilācijas. Direktora vietnieks informātikā Pēteris Bernāns stāsta, ka šī kabineta maiņa veikta arī kontrolējošo institūciju spiediena dēļ, s izteica aizrādījumus par nepieļaujamiem apstākļiem datorzinību stundās.

Šogad uzlabojies arī skolēnu nodrošinājums ar datoriem. Iepriekšējā mācību gadā kabinetā bija desmit datori skolēnu lietošanai, viens — skolotājam, mācību gada sākumā — pat tikai astoņi. Pēc tam skola iegādājās trīs datorus, no kuriem divi nonāca kabinetā, bet viens tika dots skolas bibliotēkai. Tas paredzēts grāmatu kataloga izveidošanai elektroniskā formā. Atbilstoši pamatskolas izglītības programmai, datorzinību pamati tiek mācīti 7. klasē. Rēķinot, ka šajā skolā ir pa četrām paralēlklasēm ar kopējo skolēnu skaitu 110-120, ir skaidrs, ka mācību stundas laikā pie viena datora bija jāsedz divi skolēni. Bieži vien radās situācija, ka tie, kuri kaut ko no kompjuteriem jau sajēdza, droši darbojās ap klaviatūru, bet blakussēdētāji tikai noskatījās.

Šajā mācību gadā rajona izglītības pārvalde Preiļu 1. pamatskolai piešķīrusi sešus datorus, līdz ar to kabinetā tagad būs 15 darba vietas. Tā kā klases uz šīm stun-

dām tiek dalītas divās grupās, tagad būs iespēja katram skolēnam darboties pie sava kompjūtera. Ar kabinetu savienota blakus esošā telpa, kurā ar laiku būs izveidota otra datorklase.

Latvijas izglītības informatizācijas sistēmas (LIIS) projekta ietvaros jauni datori ienāk vidusskolās un reģionālajos centros, lietotie nonāk galvenokārt lauku pamatskolās. Preiļieši līdz šim bija nedaudz piemirsti. Pēteris Bernāns stāsta, ka skola LIIS projekta ietvaros vienu datoru saņēmusi tikai aizpagājušajā gadā, kas bija domāts skolvadības datu bāzes veidošanai. Tomēr pagājušajā gadā no LIIS saņemti 800 latu pastāvīgā interneta pieslēguma izveidošanai.

Par pamatskolu nodrošināšanu ar datoriem, tāpat kā ar citu inventāru, jārūpējas pašvaldībām. Domes iespēju robežās katru gadu dažus datorus skola tomēr varēja iegādāties, saka Pēteris Bernāns. Tomēr, izvairoties no vārda «veci», skolotājs saka, ka datoru lielākā daļa ir «vēsturiski». Bet apmācošās funkcijas veicot diezgan labi, — izglītības vajadzībām pietiekot, operētājsistēmu varot apgūt, teksta redaktori esot normāli, izeja internetā arī. Divi datori vēl no «zviedru laikiem», saņemti kā zviedru dāvinājums pašos skolas datorizācijas pirmsākumos.

7. klases beidzējiem datorzinības saņemta gada atzīme ir galīgā, ko izliek arī dokumentā par pamatskolas izglītības ieguvu. Skola tomēr cenšas nodrošināt, lai datorzinību apgušanu turpinātu arī 8. un 9. klašu skolēni. Pamatskolas izglītības programmā šīm klasēm tā nav obligāta stunda, bet ieteikta kā fakultatīvā. Viena gada laikā — 7. klasē — iegūto zināšanu, kā rāda pieredze, ir par maz,

lai sekmīgi ar tiem darbotos ģimnāzijas, vidusskolās vai cita profila mācību iestādēs. Šajā mācību gadā fakultatīvajām nodarbībām skolā radītas daudz labākas iespējas.

Datorzinību pamatus 7. klasē tāpat kā līdz šim mācījis Pēteris Bernāns, bet fakultatīvās nodarbības 8. klasei vadīs Anna Bernāne, kas ir beigusi LIIS kursu un ieguvusi attiecīgu atļauju. Abi dzīvesbiedri uz pusēm sadalījuši nodarbību skaitu 9. klasē. Fakultatīvajās nodarbībās bērni tiks mācīti darboties internetā. Pašlaik ļoti plašs informācijas apjoms ir interneta Latvijas resursos, saka Pēteris Bernāns, tāpēc. ārzemju resursus mēs skolēniem neļaujam izmantot. Vietējo interneta resursu izmantošana skolēniem pašiem nav jāapmaksā, tēriņus sedz par domes līdzekļiem. Daži skolotāji internetu izmanto vienas apguvei, piemēram, dažreiz šeit notiek angļu valodas stundas. Skola to līdz šim apmaksāja, jo tēriņi nebija lieli.

Aizpagājušajā gadā kabinetam nopirkti datoru galdiņi, pērn — ērti iekārtoti un pietiekami moderni aprīkoti mācību vietu.

Bet kabineta saimnieka esot līdzekļi projektora iegādei, ar kura palīdzību varētu datora ekrānā redzamo demonstrēt uz sienas. Varbūt varētu palīdzēt uzņēmēji — Preiļu 1. vidusskolas bijušie absolventi, aicina Pēteris Bernāns.

L.Rancāne

Ģimnāzisti un skolotāji atpūšas

● Viens no pārbaudījumiem tūrisma tehnikā — telts celšana.

● 2. humanitārais kurss ieguva 1. vietu tūrisma tehnikā, visinteresantāk sevi pieteica un visslabāk noformēja savu galdiņu. Foto: I.Slūka

Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkņi un skolotāji 18. septembrī devās pie Dovaļes ezera, lai sevi parādītu ne tikai kā zinošus, bet arī kā radošus, sportiskus un aktīvu sabiedrības daļu.

Uz norises vietu dalībnieki devās kājām. Tiem, kas bija izvēlējušies īsāko ceļu, nācās pārvarēt dažādus negaidītus pārbaudījumus — list cauri krūmājiem, pārlekt diviem grāvjiem un nonākt pie upes, kurai, izrādās, nojaukts tiltiņš. Kā kurš varēdams kūrās uz upes otru pusi — cits basām kājām pārbrida, cits pa aizaugušām vietām pārlīda, bet uz pasākuma atklāšanu nokļuva laikā.

Atklāšana sākās ar Preiļu Valsts ģimnāzijas direktora Jāņa Eglīša uzrunu. Pēc tam katrs kurss iepazīstināja ar sevi. Tika gan dziedāts, gan dejots, gan runāts un īpaši interesanti sevi pieteikt izdevās 2. humanitārajam kursam. Viņi prezentēja savu karogu un sacerēto dziesmu.

Atšķirības zīmes bija pagatavojis katrs kurss — vieniem tās bija lentītes, otriem uzraksti, trešiem matu krāsa, citiem vainagi, taču par oriģinālāk noformēto kursu tika atzīts 3. humanitārais, kuru vienoja dzeltenī polietilēna maisiņu krekli.

Pēc iepazīšanās ģimnāzistiem bija jāparāda savas prasmes tūrisma tehnikā. Veiksmīgi uzcelt un nojaukt telti, pārvarēt šķēršļu joslu un lekt ar maisiem izdevās 2. humanitārajam kursam.

Ātrākie un acīgākie piedalījās bagātību meklēšanā. Noteiktā meža apgabalā 45 minūšu laikā vajadzēja atrast sakarinātos zimuļus ar karodziņiem. Labāko rezultātu uzrādīja 1.b kurss.

Desmit pārstāvji no katra kursa piedalījās vīstīņu ķeršanā. No trešajiem 3.a kurss, no otrajiem 2.d kurss un no pirmajiem 1.b kurss saņēma balvas par veiklību.

Speciālistes augu atpazīšanā ir 3. humanitārā kursa meitenes.

Pusdienās tika vērtēts katra kursa galda noformējums. Žūrija pārliecinājās, ka ģimnāzisti ir radoši un ideju pārpilni. Balvu par skaistāko galdu saņēma 2. humanitārais, par neparastāko — 1. dabas, par lielāko — 3. humanitārais kurss.

Pēc pusdienām notika individuālās sacensības šķīvīšu un ģimnāzijas direktora portfeļa mešanā. Salīdzinoši tālu šķīvīši aizlidoja no Jura Haritonova, Valda Meluškāna un Maira Cibuļa rokām, toties portfeli vissparīgāk aizmeta Sergejs Ņikiforovs un Sabine Šņepste.

Noslēgumā balvas saņēma visu disciplīnu pirmo triju vietu ieguvēji, kā arī skolotāja Silvija Kivko, jo viņas tērps un frizūra atšķīrās no citiem.

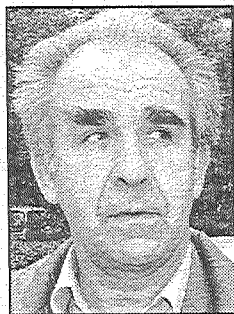
Galvenie šī pasākuma organizatori un vadītāji bija ģimnāzijas direktors Jānis Eglītis, direktora vietniece Līgita Ļauniņa un sporta skolotāji — Aina Leikuce un Edgars Mukāns.

I.Slūka

● 9.d klases skolēniem jaunajā mācību gadā notikusi vēl tikai otrā fakultatīvā nodarbība. Viņi pozitīvi vērtē notikušās pārmaiņas — plašo kabinetu, ērto datoru izvietojumu. Vai neesat aizmirsuši, kā datori pareizi izslēdzami, atgādina skolotājs Pēteris Bernāns. Foto: M.Rukosjevs

Vai jūs atbalstāt ASV militāro akciju pret Afganistānu?

Boriss Andrejevs, firmas darbinieks Preiļos:

— Atbalstu vienīgi to, ka sods jāsaņem, bet tikai tad, ja gadījumā, ja teroristi ir noskaidroti un atklāti. Esmu pret to, ka cietīs afgāņu tauta, civiliedzīvotāji. Tam var būt pašas briesmīgākās sekas. Var notikt jauni terora akti ar bakterioloģisko ieroču pielietošanu. Domāju, ka Latvija šajās militārajās akcijās neiesaistīsies. Bet Krievija var iesaistīties. Ja musulmaņu valstis nolems Krievijai atbilst, tas var negatīvi ietekmēt arī Latviju.

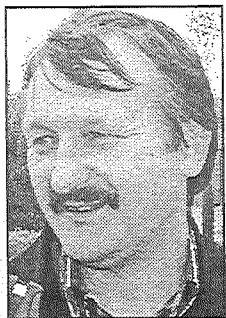

Elza Lindīša, mājsaimniece Preiļos:

— Nē, noteikti nē. Es neatbalstu nekādu karu vai uzbrukumu. Šajā situācijā jāmeklē cits risinājums. Militāras akcijas pie laba nenovēdīs. Ja teroristi bija spējīgi uz šādu

solī, tad pēc amerikāņu akcijām viņu reakcija var būt vēl briesmīgāka. Jau pašlaik notikušais mums, Latvijā dzīvojošajiem, rada bailes un nedrošību.

Vitālijs Žukovskis, inženieris mehāniks no Salaspils:

— Ir ļoti grūti pateikt, vai Afganistāna ir vainīga. Tas vēl nav pierādīts. Bet principā kaut kādam pretpasākumam pret terorismu ir jābūt. Es domāju, ka šie notikumi visu pasauli var ieraut lielās kara darbībās. Mēs visi esam savstarpēji saistīti, un tas var atstāt ietekmi uz Latviju.

Vladimirs Tonkihs, zemnieku saimniecības īpašnieks no Upmalas pagasta:

— Ļoti negatīvi. Cietīs daudz nevainīgu cilvēku. Tomēr terorisma akti notiek ne tikai ASV, bet arī citās valstīs. Ir jāatrod un jāsoda vainīgie teroristi, nevis visa tauta. Pasaulei žandarms arī nav vajadzīgs, viss jāveic likumīgā kārtā un no cilvēciskā viedokļa.

Aina Dolgais, zemnieku saimniecības īpašniece no Rožupes pagasta:

— Vienkāršie cilvēki ne pie kā nav vainīgi. Lai noķert terora akta organizētājus un soda viņus. Es domāju, ka šādai militārai akcijai sekas var būt tālejošas un tās skars arī mūs.

L.Rancāne
Foto: M.Rukosjēvs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

APMEKLĒTĀJU PIENĒMŠANA PREIĻU RAJONA PROKURATŪRĀ

Pirmdienās	9.00 — 12.00	virspokurors	A.Paura	417. kab.
	14.00 — 16.00	prokurors	Ē.Vilcāns	406. kab.
Otrdienās	9.00 — 11.00	prokurore	I.Petrova	401. kab.
	14.00 — 16.00	prokurors	Z.Pastars	402. kab.
Trešdienās	9.00 — 11.00	prokurore	L.Mičule	403. kab.
	14.00 — 16.00	prokurore	I.Indrikova	415. kab.
Ceturtdienās	9.00 — 11.00	prokurors	Z.Pastars	402. kab.
	14.00 — 16.00	prokurore	I.Petrova	401. kab.
Piektdienās	9.00 — 11.00	prokurore	I.Indrikova	415. kab.
	10.00 — 12.00	prokurors	Ē.Vilcāns	406. kab.
	14.00 — 16.00	prokurore	L.Mičule	403. kab.

LĪVĀNOS

(Līvānos, Liepu ielā 2, Līvānu policijas nodaļas telpās, 1. stāvā)

Otrdienās	10.00 — 12.00	prokurore	A.Dzjadzina	402. kab.
Ceturtdienās	10.00 — 12.00	prokurore	A.Dzjadzina	402. kab.

Līvānu ģimnāzija aicina absolventus, skolotājus un darbiniekus uz skolas 80 gadu jubilejas svinībām 2001. gada 6. oktobrī plkst. 17.00.

Reģistrācija no plkst. 15.00 līdz 17.00.

Dalības maksa Ls 2, līdz ņemot groziņus.

No š. g. 24. septembra strādās FRIZĒTAVA
Preiļos, Raiņa bulvārī 14.
Mob. tel. 6415025.

RUDENS, ZIEMAS CENAS!

IU «Vilcāns V» Līvānos, Alejas ielā 19 (Ubaglīci pie pilsētas stadiona)
izgatavo melnā granīta pieminekļus, apmales un melnās betona apmales. **Pasūtīt pieminekli no Ls 70 — betona melnā apmale par brīvu!**
Tālr. 6469426, 53 41555 pēc 20.

SIA «AIBI» pērk liellopus, zīrgus, jaunlopus, aitas, cūkas.
+12%, +18%.
Tālr. 4871185, 9478728, 9445135, 4871804.

Pastāvīgi pērk cūkgaļu.
Augstas cenas.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 9171235.

Iepērk liellopus, jaunlopus, piena telus, cūkas, aitas dzīvsvārā un cūkgaļu.
Augstas cenas. Samaksa tūlītēja.
Savs transports.
Tālr. 55743, 9199314.

Rīgas mācību centrs «DRMC»
(LR IZM licence P0073) **organizē kursus:**
«**GRĀMATVEDĪBA**».
Apmācības laiks 3 mēneši.
Maksa Ls 25 mēneši. Katram kursantam kā dāvana — apmācības grāmatvedības datora programma «Tildes Jumis».
Nodarību sākums 1. oktobrī plkst. 16.00
Preiļu arodvīdusskolā, Sporta ielā 1.
Pierakstīšanās pa tālr. 53-22865 dienā, mob. tel. 9107155.

Rīgas mācību centrs «DRMC»
(LR IZM licence P0073) **organizē**
• pārdevēju kasieru kursu (maksa Ls 25),
• bārmeņu viesmīļu kursu (maksa Ls 30).
Apmācības laiks 1 nedēļa. Pirmā nodarbība 1. oktobrī plkst. 17.00 Preiļu 1. pamatskolā, Daugavpils ielā 34. Pierakstīšanās pa tālr. 53-22084 dienā, 53-21801 vakaros, mob. tel. 6417205.

Pērkam zāģbaļkus: oša, ozola.
Mob. tel. 9133568.

SIA «PRIEDĀINE» iepērk
x egles zāģbaļkus, cena Ls 21,
x priedes zāģbaļkus, cena Ls 16.
Piegādātājiem virs 100 m³ — piemaksas. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 9483096, 46-49216, 9452574.

Iepērk EGLES ZĀĢBAĻKUS,
cena Ls 22 m³.
Mob. tel. 9431645.

Iepērkam liellopus, jaunlopus, aitas, zīrgus dzīvsvārā, cūkgaļu.
Augstas cenas. Formējam subsīdijas.
Tālr. 23887, 55798, 9183601.

Iepērkam mājlopus gaļai.
Tālr. 24289.

Pārdod

ēku Preiļos (remontējamu). Tālr. 44490;
mežu Preiļu rajonā. Mob. tel. 9168195;
lauku mājas un zemi Jēkabpils raj., kartupeļus, rātas, ragavas. Tālr. 5346790;
lauku māju Rēzeknes rajonā. Mob. tel. 9675251;
tritikāli. Tālr. 55336;
sertificētu ziemas kviešu sēklu un lopbarības graudus. Tālr. 23076 vakaros;
govī. Tālr. 38751, 9105034;
govī. Tālr. 78219.

Pērk

pārtikas kartupeļus. Tālr. 65088 pēc 20;
labu govī. Mob. tel. 9282340.

Dažādi

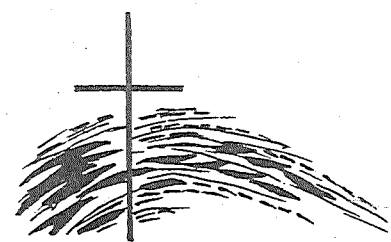
Mūrēju krāsnis, kamīnus. Tālr. 23269.
Vajadzīgi strādnieki Īrijā (lic. nr. 000146). Konsultācijas Preiļos un Līvānos. Tālr. 5234170, 9110348.

Pērk mežus, cirsma.

Tālr. 9449373; 6585343.

Pērk priedes baļkus.

Cena Ls 22 m³. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 9409831.

Sāp sirds, no tēva šķīroties,
Kad viņa taka smilšu kalnā iet.
Izsakām līdzjūtību Jānim Rubīnam sakarā ar TĒVA nāvi.
Mednieku kolektīvs «Meža Avotiņš»
Lai tēva mīlestība visos ceļos vada,
Lai tēva miers tev jaunū spēku dod.
Izsakām līdzjūtību Antonam Rasčevskim, TĒVU zaudējot.
Mednieku kolektīvs «Meža Avotiņš»

Nokrit lapa, izdeg svece,
Apklust tēva valodiņa.
Kad pa rudens klātu lapu ceļu
mūžībā aiziet KOKORĪSU tēvs,
izsakām līdzjūtību piederīgajiem.
Vārkavas vidusskolas kolektīvs

No mūža kamola pa dzījai attinusi,
Iet tālus ceļus māmuliņas sirds.
Skumjās esam kopā ar Teklu Solu,
MĀMUĻU smilšu kalniņā pavadot.
Kaimiņi

Makšķernieku kalendārs

22. septembris. Nekādi dižie panākumi nav gaidāmi, tāpēc pārbaudiet savus makšķernieka piederumus.

23.-24. septembris. Normāla copes diena.

25. septembris. Teicama copes diena.

26.-27. septembris. Ideālas copes dienas. «Makšķernieku paradīze».

28. septembris. Interesi par ēsmu izrādīs visas zivju sugas.

29.-30. septembris. Normālas copes dienas, sākas rudens teibu cipe.

ANEKSDOTE

Kādu vīru moka bezmiegs. Gul viņš gultā un prāto: «Dievs ir vai viņa nav? Bet varbūt tomēr ir? Bet varbūt nav. Vai ir?...» Pēkšņi dzird niknu balsi no debesīm: «Nav manis, nav! Guli! Un citus netraucē!»

● ● ●
Sarunājas divi šoferi:
«Man šodien pār ceļu gandrīz melns kakis pārskrēja...»

«Un kas būtu, ja tomēr būtu pārskrējis?»

«Tas būtu palicis dzīvs...»

● ● ●
«Iedomājies, tikai nedēļu pēc kāzām Roberts vinnēja loterijā desmit tūkstošus latu!»

«Tā viņam arī vajag! Es taču viņam ieteicu nesteigties ar kāzām.»